

**Festa Major 88,
Fèlix deu
vostre favor**

EL FIGAROT

*Mobles diferents
per a les noves llars*

*4.000 m²
d'exposició*

*90
anys
avalen
la nostra
experiència*

*Dissenys
atrevids
atractius
i renovadors
als
millors
preus*

Quer
M O B L E S

Avinguda Barcelona, 76 - VILAFRANCA DEL Penedès

EL FIGAROT

BUTLLETÍ DELS CASTELLERS DE VILAFRANCA Segona època. n.º 7 - Agost del 1988

Edita: Colla Castellers de Vilafranca

Estatge Social: General Prim, 11 - Vilafranca - Aptat. correus 313

Consell de Redacció: Toni Miralles, Joan Roig, Biel Senabre

Col.laboren en aquest número: Josep M.ª Llop, Eloi Miralles, Josep Miret, Josep Mestres i Joan Montserrat.

Els articles no signats són responsabilitat de la redacció.

Col.laboradors fotogràfics: J.M.ª Petrus, Josep A. Esteve, Arxiu «Tothom», Arxiu «El 3 de Vuit», i Aureli Díaz.

Foto portada: Josep A. Esteve.

Fotocomposició, fotolits, muntatge i impressió: Gràfiques Kerpe
Dip. L.B. 29.663/86

Editorial

A les portes del quarantè aniversari

El dia 14 de setembre proper s'acomplirà una data històrica per a la nostra colla: farà quaranta anys de la primera sortida, realitzada a la veïna població de Sant Cugat Sesgarrigues amb motiu de la seva Festa Major. D'aleshores ençà la colla ha anat evolucionant i ha assolit uns objectius cada cop més importants, cosa que ha suposat un esforç que ha estat cada vegada més intens d'acord amb la transcendència del pas que es pretenia donar.

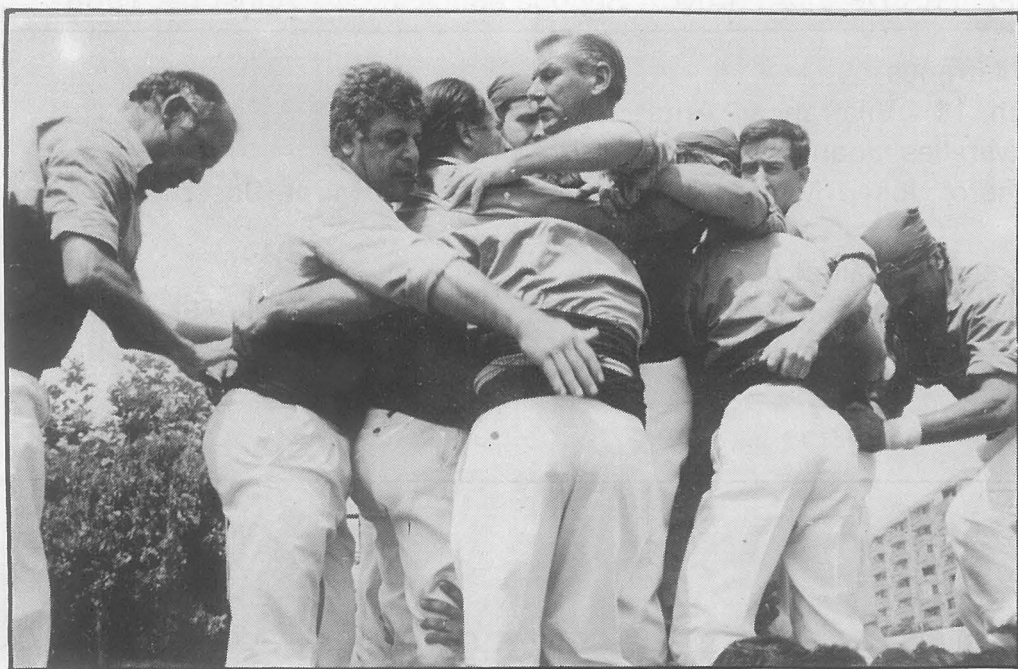
Aquest procés que es va iniciar amb els primers castells de sis i de set a les darreries dels anys quaranta, i que va conèixer uns moments culminants amb la consecució del cinc de vuit el 1985 i dels castells de nou folrats l'any passat, ha de continuar avançant enguany per tal de mantenir aquests castells i, si convé, per superar-los.

És ara, per la nostra Festa Major i sobretot a la diada de Sant Fèlix, que hem de donar el do de pit per afegir nous èxits al llarg historial que va començar aquell 14 de setembre del 1948. I cal pensar també que un mes

després de la diada del nostre patró tindrem un altre gran compromís: el concurs de Tarragona. Això vol dir que en aquestes properes setmanes haurem de treballar de valent per mantenir la posició destacada dins del món casteller que a hores d'ara ocupem. I aquest intens treball per anar polint defectes i trobar les solucions adients a cada dificultat s'ha de fer, primerament i per damunt de tot, als assajos. No cal dir, doncs, que és fonamental el fet d'assistir-hi i de col.laborar-hi amb el que convingui. Si tots posem la dedicació que correspon a aquesta important tasca, podrem esperar amb il·lusió i confiança la diada del dia trenta d'agost a la plaça més castellera.

Aprofitant, finalment, les dades en què som, volem acabar aquestes ratlles que serveixen d'editorial al nostre butlletí tot substituint el tradicional «crit de guerra» *Au venga!* per la no menys típica invocació popular vilafranquina dirigida al sant patró que, en aquest cas, volem que serveixi de crit d'encoratjament. Així doncs, **Fèlix deu vostre favor!**

Les crosses, la feina d'una gent que no es veu mai

No serem pas nosaltres els primers que escrivim que els castells es fan des de l'anxaneta fins a l'última persona que s'acosta a fer mans. I tampoc no serem nosaltres els qui vulguem treure ni un bri de certesa a aquesta asseveració. Ben al contrari, mal que puguem caure en la reincidència abusiva, en donem novament fe tot fent petar la xerrada amb quatre components de la colla: el Miquel Roviro, el Ricard Pallarès «l'encantador», l'Isidre Màxim «màxim» i el Lluís Molas «xispes». Tots quatre poden parlar d'un treball que és tan anònim com necessari ja que, amb més o menys anys a la colla, amb més experiència o amb la il·lusió del qui és més jove, tenen una cosa en comú com a castellers: tots quatre fan, o han fet, de crosses.

Afanyem-nos a indicar que estem segurs que tots els qui habitualment es posen de crossa hi podrien dir la seva i, per aquesta banda, voldríem que tots aquests castellers se sentissin representats per les quatre persones abans indicades, ja que hauria estat impossible reunir totes les crosses de la colla. Comptat i debatut, aquest article pretén ser un merescut reconeixement a tot aquest grup de gent que, igual com els baixos o les agulles o tots els qui formen el peu, aporta el seu imprescindible treball a l'hora d'aixecar un castell; és, en definitiva, un reconeixement a la feina d'una gent que no es veu mai.

L'anonimat en què normalment treballen els qui van de crossa sembla que se'ls encomana fins i tot quan no estan fent la seva feina. Abusant, doncs, d'aquest fet, plantejem als nostres contertulis el tema que ens interessa (volem conèixer tot un seguit d'aspectes al voltant de la seva feina) sense centrar-ho en cap persona, i, així que apuntem la primera qüestió, la conversa s'inicia ràpidament i, un darrera l'altre, apareixen tots els aspectes que configuren l'entorn d'aquests castellers. És per aquest motiu que hem mirat d'evitar tant com hem pogut la referència a noms i a opinions concretes.

El lèxic casteller enllaça perfectament el nom que es dona a les diferents parts del castell amb la referència a un objecte que recorda la funció que es fa a cada una d'aquestes parts. Així, si per a algú que estigui distanciat del món dels castells la paraula 'crossa' li pot fer venir al cap el bastó que es posa sota l'aixella i que ens serveix per recolzar-nos-hi, hem

«Un crossa no ha de ser ni gaire alt ni gaire gros, ha de ser fort i ha de tenir ganes de patir»

dé convenir que aquesta idea no està gaire allunyada d'allò que entenem per crossa en els castells. Per això, no és estrany de trobar en molts diccionaris l'accepció castellera d'aquesta paraula i, per posar un exemple, al Diccionari Català-Valencià-Balear de Mn. Antoni M.ª Alcover i Francesc de B. Moll s'indica dins de l'article 'CROSSA': «Cada un dels homes que en els castells dels xiquets de Valls es posen com a reforç a les fileres inferiors per impedir que el castell s'esbuqui (Valls)». (Cal tenir en compte que és un diccionari fet a la primera meitat del nostre segle).

Busquem, però, una explicació més directa: «El crossa es posa ben arrapat sota l'espatlla del baix i té la missió d'ajudar-lo en tot moment. Per tant, sempre ha d'estar atent a les indicacions i a les disposicions d'aquest i ha d'intentar que el baix no pateixi, tot ajudant-lo a aguantar el pes». Per fer bé aquesta feina, l'home ideal no ha de ser «ni gaire alt ni gaire gros, ha de ser un home fort

i que tingui ganes de patir». Tot i amb això, convé indicar que aquestes característiques generals poden variar, sobretot en relació al baix a què hagi d'acompanyar. I encara podríem afegir un altre tret, «cal que no sigui gaire nerviós i que sàpiga controlar la situació, més que res en els moments en què sembla que t'ofeguis ficat allà al mig, entre el pit del baix i el de l'agulla, i t'agafen ganes de sortir».

Tot plegat varia, segons el parer d'aquests castellers, quan es tracta d'anar de crossa en un castell folrat. En aquest apartat, de seguida surt a la conversa el fet que «les crosses del peu aguanten més pes i, a més a més, de cop i volta tot es fa fosc i només sabràs que s'ha acabat el castell quan torni a fer-se clar». En canvi, les crosses que van al folre «a part del treball d'un castell normal, tenen la dificultat que no es poden moure gaire. Això vol dir que has d'aguantar molt l'equilibri i mirar de posar-t'hi bé de bon començament; en un castell de nou, per exemple, no et pots bellugar gaire perquè no vas tan lligat i no toques de peus a terra i, si fas massa força, el baix pateix més del compte perquè te l'endús». De totes maneres, els quatre contertulis estan d'acord que «per molt

bé que t'hi posis d'entrada, després la cosa va com va».

«Això sí, qui fa de crossa pot notar perfectament si el castell va bé o va malament sense necessitat de veure'l». Apareix aquí, doncs, un altre punt que ens interessa tocar i que de seguida troba el comentari adient, «les crosses podem seguir el castell a través de les gralles, encara que de vegades el soroll de la plaça les ofega, o bé per mitjà de l'agulla, a qui preguntem com va pujant el castell perquè no cal dir que es troba en una posició excel·lent per observar-ho. Però com ja acabem de dir, notem clarament si les coses van maldades o no»; «hi ha cops que un castell puja com una seda i no t'hi has d'esforçar excessivament i, de sobte, es produeix alguna rebrincada o alguna altra cosa que el fa patir i llavors has de treballar de valent». Per tot plegat, es conclou que «nosaltres hem d'aprofitar de veure castells quan els fan les altres colles perquè, dels nostres, no en veiem ni un».

Aquest fet permet també de referir-se a l'anonimat a què fèiem esment a l'inici de l'article. «A mi particularment no m'importa que em vegin o que no em vegin, jo faig la meua feina i prou; jo vinc a la colla perquè m'ho passo bé, perquè s'hi fan amics i perquè hi

vius estones molt bones... i sobre-tot perquè m'agraden els castells». Aquesta última afirmació conté tota una filosofia que una crossa ha de tenir molt clara, «qui es fica en aquest lloc en què t'estrenyen per tots costats, en què sents pudor de tot i sembla que no hi puguis respirar, qui s'hi fica és perquè li agraden els castells; qui no s'estima els castells, no fa de crossa».

Tot i amb això, a la conversa es

una altra qüestió: com s'escullen les persones que fan de crosses. *«De fet, no hi ha un mètode fix, però en general és el baix el qui les tria. Això no vol dir que en un assaig se li digui a algú que vagi de crossa per provar-lo, però de totes maneres sempre serà el baix el qui tindrà l'última paraula».* També aquí cadascú hi diu la seva, *«convé saber que la compenetració entre el baix i les seves crosses ha de ser perfecta i, per*

hom sap amb el baix amb què ha d'anar».

Als qui van de crossa, els veureu la propera sortida així que es prepari un castell. Concentrats, ben atents a les indicacions del Garça per entrar quan sigui el moment, tots dos a l'hora, ben arrapats al baix, es col·locaran sota la seva aixella i buscaran la posició idònia per treballar bé. Un cop els terços tirin amunt, ells ja farà estona que estaran col·lo-

«qui no estima els castells, no fa de crossa»

fa palès també el fet que *«a la colla no hi ha gaires crosses. Cal tenir present que moltes vegades els qui anem en aquest lloc hem de fer tots els castells d'una actuació, i això és bastant cansat, sobretot si pensem que els qui formem el peu som els primers a posar-nos-hi i els últims de sortir-ne».* La falta de crosses que constaten els quatre contertulis ofereix la possibilitat d'apuntar

tant, no és estrany que un baix porti sempre les mateixes crosses». En aquest punt, els quatre castellers coincideixen a destacar l'efectivitat dels equips *«perquè contribueixen a consolidar aquesta compenetració ja que et pots refiar dels qui tens al voltant perquè normalment són els mateixos i ja els coneixes. A part d'això, també permeten de construir el peu més ràpidament perquè tot-*

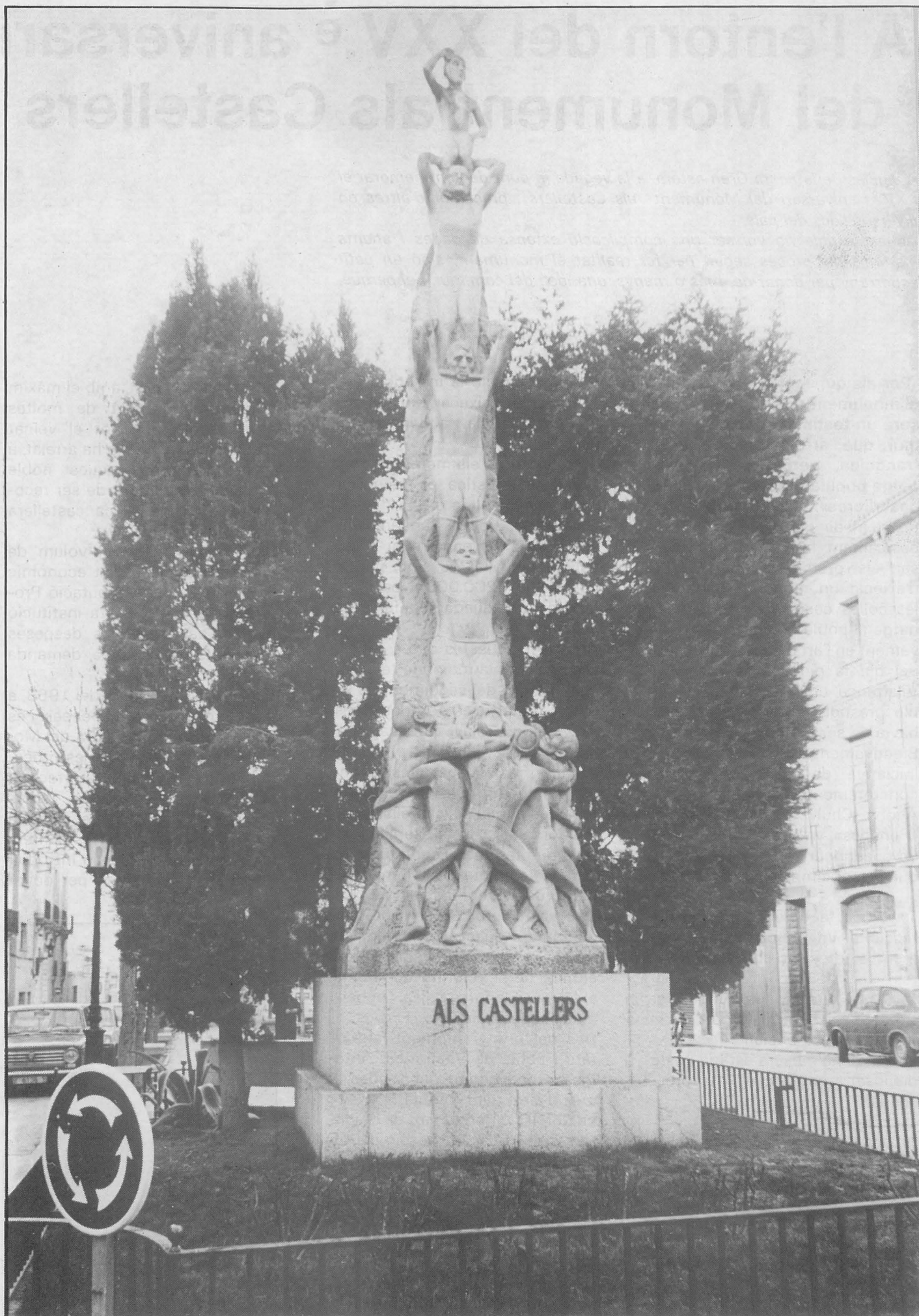
cats, i encara els quedaran uns minuts més d'esforç. Però, com diuen ells mateixos, «es tracta de passar l'estona com es pugui, de vegades fins i tot dient bestieses amb el de costat perquè estàs patint i això t'ajuda a passar el temps» Allà on no els veureu, segur, és a les fotografies que es tiraran quan l'anxaneta faci l'aleta.

Biel

Què en diu el «Món Casteller»?

Entre d'altres, el «Món Casteller» dona aquesta definició d'allò que són les crosses («Món Casteller» Volum II. Pàg. 405): «Les crosses. Són el suport del baix. Se situen de manera que la seva espatlla estigui en contacte amb l'aixella del baix, i el cap entre aquest i l'agulla. La resta del cos està en contacte amb el baix, de tal manera que entre les dues crosses aquell queda fermat lateralment, i, a la vegada, no pot arrigar-se avall. Cal que estiguin molt pendents de les indicacions del baix, ja que quan li flaqueja una espatlla, aquest indicarà a la crossa corresponent, sigui la dreta o l'esquerra, que pugui o baixi, segons les circumstàncies. La seva posició dintre la pinya és un xic incòmoda, i per tant cal que siguin molt conscients de la seva missió, perquè d'ells depèn que el baix treballi còmodament. La seva alçada és semblant a la del baix, àdhuc inferior, i, a ser possible, primets. (Baig, a «Gralla», n.º 2, p.22)».

Vint-i-cinc anys

A l'entorn del XXV.è aniversari del Monument als Castellers

A vigílies de la Festa Gran estem, a la vegada, a punt de commemorar el XXV.è aniversari del Monument als Castellers, precursor d'altres en diversos llocs del país.

Aquest article no vol ser una complicació extensa de dades i apunts històrics del procés seguit per fer realitat el monument, sinó un petit esborrany per donar-ne, més o menys, una idea del com, qui, i el perquè.

«Per als qui sentim els castells, el monument que volem aixecar serà un testimoni universal d'amor, que, arrelat en terra vilafranquina, perpetuarà l'homenatge popular a totes les gestes castelleres».

Podríem dir que aquesta va ser, bàsicament, la raó que va impulsar els promotors de la idea d'aixecar un monument a totes les colles castelleres. Un homenatge al poble que participa activament en l'art de fer castells, des del qui fa pinya a l'enxaneta. I Vilafranca, una vila amb indubtable prestigi i tradició castellera, havia de ser la que l'allotgés.

Efectivament, a finals del 1961, a iniciativa de Ràdio Vilafranca, concretament del seu director, Alfons Chulvi, i del setmanari «Penedès», va llençar-se al carrer un qüestionari de tres preguntes, que reproduïm, traduint-lo:

- 1.ª Troba factible i oportuna l'erecció a Vilafranca d'un monument a totes les colles castelleres?
- 2.ª Creu que ha de fer-se per subscripció popular, a part de la possible ajuda oficial?
- 3.ª En quina mesura estaria vostè disposat a contribuir-hi? (expresseu-la).

Veient la gran acceptació de l'enquesta i la quantitat de respostes afirmatives, es va decidir de tirar endavant el projecte i posar en marxa una subscripció oberta per recollir donatius. Des d'aquest moment, les colles Castellers de Vilafranca, Minyons de l'Arboç i Castellers de Barcelona anuncien donatius econòmics per al projecte.

El 29 de gener, el ple de l'Ajuntament vilafranquí acorda prendre

en consideració la instància presentada per l'aixecament del monument a la vila i adherir-se a la iniciativa.

El 3 de febrer, els membres de la Comissió Artística es reuneixen per establir el lloc on ha d'anar i visitar l'escultor de Banyeres, Josep Cañas, per encarregar-li l'escultura del pilar de cinc, per un cost de 200.000 pessetes (aquest preu quedaria, a la llarga, petit).

A partir d'aquestes dates, tant la premsa com la ràdio i la televisió es fan ressò del seguiment de les obres en articles i reportatges. «La Vanguardia» publica (traduïm): «Josep Cañas, el lloreat escultor, ha acabat l'esborrany del monument que Vilafranca del Penedès erigirà als castellers, cultivadors de l'arriscat exercici folklòric que tan merescuda fama ha donat als homes del Penedès i Camp de Tarragona».

Del «Noticiero Universal» (traduïm): «...Aquest monument de traça arquitectònica i sòbria, serà el cant de la voluntat de l'home, al tremp, a la força física. Un bell i difícil espectacle...».

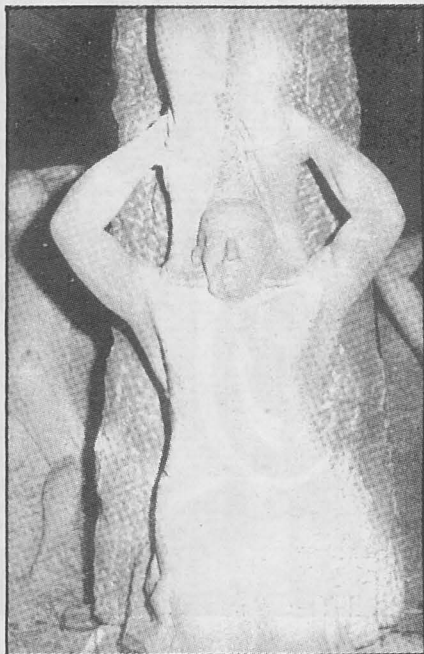
Des del primer moment, autoritats i poble de Vilafranca s'interessaven activament per la idea, a més d'altra gent forània.

La Comissió Permanent de l'Ajuntament acorda, a la sessió del 15 d'octubre del 62, el que segueix (traduïm): «Contribuir amb una aportació de 50.000 pessetes, de conformitat amb la proposta de l'alcaldia, a la subscripció popular oberta per l'emissora de Ràdio E.F.E. n.º 9 -Ràdio Vilafranca, setmanari «Panadés» i colla Castellers de Vilafranca per l'erecció en aquesta població d'un monument que simbolitzi totes les colles castelleres existents, i a la

qual ha col·laborat, amb el màxim entusiasme, a part de moltes altres poblacions, tot el veïnat d'aquesta vila, on tan ha arrelat, a través del temps, aquest noble exercici, fins el punt de ser reconeguda com la plaça castellera per excel·lència...».

Més tard, i donat el volum de l'obra, es demana ajut econòmic al president de la Diputació Provincial perquè aquesta institució es faci càrrec de les despeses resultants del projecte, demanda que és acceptada.

El dilluns, 29 de juliol del 1963, a les vuit del vespre, es beneeix i es col·loca la primera pedra del Monument als Castellers i es procedeix a la benedicció a càrrec del senyor Degà del Penedès, Tomás Pujadas i Coll, prevere. Com a curiositat anecdòtica, esmentem els objectes que es van introduir al basament de l'obra per donar

El segon del pilar expressa la força i l'equilibri que han de tenir els qui ocupen aquest lloc.

fe i llegar a la posteritat:

- Estampa de Sant Fèlix, de l'any 63.
- Cartell anunciador de la Festa Major.
- Premsa local.
- Monedes de curs legal.
- Memòria de l'erecció del monument.
- Guió radiofònic de propaganda de la Festa Major.
- Premsa «nacional»-estatal, s'entén- del dia.
- Llista dels contribuents al monument.
- Una ampolla de vi Penedès.

Tot cobert amb una llosa amb l'inscripció: «VISCA SANT FÈLIX. ANY 1963». En aquest acte, els Castellers de Vilafranca vam aixecar un pilar de cinc.

El dia 30 d'agost, Sant Fèlix, un cop acabada la Missa Solemne, el Pare Abat de Montserrat, dom. Aureli Escarré, fa la benedicció del monument. Van acompanyar-nos les colles Vella i Muixerra de Valls, Nens del Vendrell, Minyons de l'Arboç, Colla Vella dels Xiquets de Tarragona i Cos de Castellers de Barcelona, i, a més de l'alcalde i la corporació municipal vilatana, també hi van ser presents l'alcalde de Valls i el governador civil de Barcelona, Ibáñez Freire, qui, pocs dies després, estaria enfrontat amb l'abat Escarré per unes declaracions d'aquest últim al diari francès «Le Monde», on criticava el govern espanyol.

Antoni Massanell, el nostre poeta casteller per excel·lència, va publicar al setmanari vilafranquí «Acció» el seu poema «Als Castellers»:

*Camins enllà de l'aire us somriu
un estel
o és fruit d'aquest orgull que ens
costa de colltòrcer
que agermanant-se Seny, Agilitat
i Força
alceu aquestes torres talment al-
tra Babel?*
*Sou la plasticitat d'un somni, d'un
anhel
que abril darrera abril un clam de
fe reforça
o plagieu el pi, de vermellosa
escorça,
que fervorós arrela davall del
nostre cel?*
*Sigui quin sigui el plor que us
mena a aquest desfici,
sigueu, o castellers, fidels a l'exer-
cici*

Els cossos dels homes que formen la pinya s'entrellacen per constituir un bloc ben compacte.

*que ens llega aquesta terra que
ens ve donant el pa
que cada cop que us vegi dreçats
com una flama
us sé talment la veu que arreu
proclama
l'esperit inquiet del poble català.*

Dades tècniques del monument

- Reproducció a tamany natural d'un pilar de cinc.
- Alçada: més de vuit metres.
- Pes: vint tones.
- Esculpit a Barcelona en pedra de la Floresta (Sant Cugat del Vallès).
- Cost total de l'obra: quatre-centes mil pessetes (comptant instal·lació, base, jardineria, trasllat dels blocs de pedra, etc.).

Que aquesta obra pètria sigui sempre el símbol de germanor castellera, i, en particular, homenatge a cadascuna d'aquelles persones que han contribuït al Fet Casteller, i, tal i com la dedica el seu autor: «A un soldat desconegut, que mai no sabrem qui és».

Toni

(Notes extretes de «Memòria del monument Als Castellers» i de «Món Casteller».)

El pilar de cinc, sense el peu, enlairat al taller de l'escultor Cañas.

Josep Valletbò «in memoriam»

Quan la present edició de «El Figarot» surti al carrer, els Castellers de Vilafranca serem a punt de celebrar no solament la nostra Festa Major, com cada any, sinó també el 40.^è aniversari de la fundació de la colla, la qual cosa s'esdevingué a primers de setembre de l'any 48, de la mà de l'Oriol Rossell, qui fou el primer cap de colla. La primera sortida, amb camises aleshores d'un to rosat-vermellós, fou, com ja és ben sabut, el dia 14 del mateix mes i any a la veïna localitat de Sant Cugat Sesgarrigues.

Precisament, un dels pioners que va participar en aquella petita epopeia va ser l'amic **Josep Valletbò i Güell**. Dissortadament, però, ja no podrà celebrar enguany amb nosaltres, l'efemèrides de les quaranta temporades de castells netament vilafranquins. De segur que no hauria faltat a la cita, com tampoc no va mancar la seva presència, en la diada de la colla del 1973 -any que aquesta acomplia el primer quart de segle de vida-, al dinar de germanor que vàrem fer prop de la Font del Bosc, vora el llinard amb la comarca contigua de l'Anoia.

L'amic Valletbò, vilafranquí i casteller -heus ací dos atributs ben honrosos- va morir a Barcelona, el dia 17 de maig proppassat, víctima d'una irreversible i punyent malaltia que va anorrear, mica en mica, la seva extraordinària fortalesa. A les pàgines de «El 3 de vuit» núm. 314, del 20 de maig, ja vàrem donar un petit tast del que havia significat la seva trajectòria vital, a casa nostra, durant els seus anys de joventut. Dèiem que havia estat soci entusiasta del **V.A.C.** -oficialment, Vilafranca Atlètic Club o bé, com deien alguns i d'una manera més oficiosa *Vida Alegre i Camperola*- en el si del qual va formar part d'aquell ball de diables que va sortir per la Festa Major de 1945. Per amistat amb en Manel Baró, va col·laborar també en alguns dels espectacles del «*Follies Tec*», ja que sentia una gran passió pel teatre. Hom recorda encara la

Dalt del tren, camí de Sant Vicenç i a Coma-ruga, amb la mateixa colla, fent de «Colós de Rodes». Any 1942.

seva participació en l'obra teatral «**La Taberna de la 9.ª Columna**», original d'Antoni Sabaté Mill, que fou estrenada en ocasió de la Fira del Vi de l'any 43 i en la qual feia el paper d'un fornit centurió romà.

Els seus records castellers me'ls va trametre, per escrit, mitjançant una afectuosa carta, datada el 10 d'octubre de l'any passat. Ens havíem de veure després per tal de comentar-la, però ja no va ser

possible. Del seu contingut voldria destacar-ne algun dels paràgrafs. Deixem, doncs, que sigui el malaguanyat amic quin ens digui que «...la participació de vilafranquins a l'hora de fer pinya era més aviat escassa i en els primers castells de 1942 (es refereix a la Festa Major, naturalment) ens hi vàrem afegir el meu amic Josep Maria Saumell -q.e.p.d.- i jo, posant-nos a disposició del cap de

Una escena de «La Taberna de la 9.ª Columna» (Valletbò és el segon per la dreta).

colla perquè ens posés en el lloc de la pinya que considerés més necessari, el que, entre altres motius, va fer que ens franquejéssim amb els principals dels components de la colla i acceptessin, aquests, que en la cercavila que es feia a la tarda pels carrers de la Vila fent castells petits, els acompanyéssim i féssim de segons en algun dos de cinc i pilars de quatre».

Més endavant, apuntava: «Jo vaig tenir preferència des del primer moment en fer pilars i aquella mateixa tarda els responsables de la colla van fer que pujessin sobre meu el terç i el quart del pilar de cinc per, segons com el veiessin de fort, engegar-hi l'enxaneta i fer el pilar de cinc i... abans d'acabar la tarda d'aquell dia 30 -o potser va ser el dia següent, el 31- ja havia fet el meu primer pilar important. A aquest en van seguir molts més durant aquells anys -sempre amb la colla del Vendrell- fins i tot els de 1944 i 1945 en què estava fent el "servei" però procurava tenir permís per la Festa Major».

I seguia: «El que no puc precisar és si va ser aquell mateix any 1942 quan vaig fer el primer pilar de cinc a la Plaça, el migdia del 31, o si, com més aviat crec, no me'l van deixar fer fins el mateix dia de 1943 en què si és segur que vaig fer-lo, ja que tinc varies fotografies i ho recordo perfectament, així com el pilar de quatre que per primera vegada vaig portar caminant des de mig carrer de Santa Maria a la Plaça i també, sinó aquell any en algun dels pròxims, el de cinc des de la Plaça al balcó de l'Ajuntament -uns pocs metres- per deixar-hi l'enxaneta i també -més d'una vegada- el quart i fins el terç, ajudant-se d'una faixa».

Del que Valletbò anomena «Segon Període» de la seva activitat castellera, és a dir, un cop organitzada ja la colla de Castellers de Vilafranca destaca que «...De la mèva pròpia actuació dins la Colla et puc dir que, tot i estar treballant a Vilanova des de la tardor de 1947, anant i venint cada dia, no faltava mai -sempre que podia- a les reunions al "Cafè de Cal Nen", a la plaça de la Verdura, on en un pati-corralló interior fèiem les proves, dels pilars i torres i recordo també que proves semblants les vàrem fer en més d'una ocasió a l'interior de "L'Agrícola"».

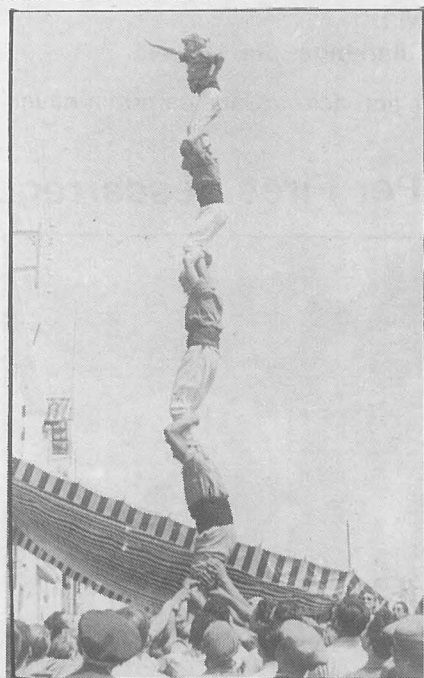
Els Diablers del V.A.C. a les escales de Santa Maria. 1945.

«En aquells anys de preparació i des de la constitució de la Colla fins el 1951, en què em vaig casar i vaig anar a viure a Vilanova i després, el 1953, a Igualada, vaig ser un segon habitual, preferentment de pilars de cinc, però també de tots els altres castells de set i torres de sis».

«De les sortides recordo molt bé la de Sabanell (et vaig enviar un exemplar de "Acción Católica" amb una foto a primera plana d'un pilar de quatre amb en Soler, de terç, feta allí); també la de Sant Cugat, primera sortida de la colla, i la de Sant Pere de Ribes, entre d'altres...».

Vet aquí, doncs, algunes de les vivències castelleres de Josep Valletbò, un segon amb una potència física exhuberant. Parava els pilars de cinc sempre abocat cap endavant, però molt rarament li queien. Hi tenia un gran domini basat en la seva puixança, encara que, a voltes, havia de treballar de valent tot estampint les cames del terç contra el seu clatell per tal que no perdés la posició; i quan semblava que l'espadat havia d'anar-se'n en orri o començava a perdre el seu centre de gravetat, sorgia la força poderosa dels seus braços per tal d'adreçar-lo. Era, certament, un atleta, amb una caixa formidable, tan extraordinària com ho era també la seva bonhomia.

Al gimnàs del Casal va poder desenvolupar una altra de les seves afeccions: la gimnàstica, per bé que era aimant de l'esport en general. Fins i tot, en una ocasió, es va organitzar un combat de boxa que enfrontava alguns practicants casalistes

A la platja de Sant Salvador, Valletbò va parar el pilar de cinc amb els Nens del Vendrell.

-l'estrella dels quals era el Berto Coret i als qui preparava físicament en Valletbò- contra els del gimnàs «La Perfección», ubicat als baixos de can Rossell, al carrer de la Font; però això ja és una altra història...

La fatalitat s'ha endut Josep Valletbò d'aquest món, als 64 anys, quan encara tenia molt camp per córrer... Ens colpirà la seva absència enguany, per la Festa Major, acostumats com estàvem a fer petar la xerrada davant el portal major de la Basílica, a l'hora de l'ofici, sempre interessat per les nostres dèries castelleres i esperançat de que tot anés bé a la Plaça.

El teu record se'ns torna enyor, Josep. No podem fer-hi més... Fins sempre, amic!

Eloi Miralles

Els primers castells de vuit abans de les diades més importants de la temporada

Abril

Dimecres, dia 27, Vilafranca

Sortida davant les càmeres de la «caixa tonta» (televisió). Hi vam fer un pilar de cinc.

Maig

Diumenge, dia 1, Gavà

L'actuació a Gavà es podia haver

plantejat de cara a provar els castells de les Fires, però com que no s'hi va desplaçar gaire gent vam descarregar sense cap problema el tres de set, el quatre de set, el dos de sis i el cinc de sis net. Per acabar aquesta sortida a la població del Baix Llobregat, vam fer tres pilars de quatre, un aixecat i baixat per sota, i el típic pilar de cinc de comiat.

Juny

Dissabte, dia 4, Vilafranca

Com ja és costum als últims anys, vam actuar al **Torneig de l'Anxa-neta** d'hoquei sobre patins, que se celebra a la pista poliesportiva de Vilafranca. Enguany la diada va ser prou bona donada l'alçada del pavelló. Els castells que hi vam plantar van ser, d'entrada, dos pilars de quatre simultanis i vam continuar amb el tres de set, el quatre de set i el pilar de cinc, tots ells descarregats.

Per Fires descarreguem el primer 2 de 8

La primera torre de vuit que descarreguem a l'actuació de Fires, també va ser la primera de la temporada.

Diumenge, dia 15, Vilafranca

Primera gran sortida de la temporada d'enguany i, a més, davant de l'afició vilafranquina. La diada de les Fires de Maig s'ha convertit en una sortida «clàssica» en què es proven les forces i s'entreveuen les possibilitats de la temporada, d'aquí se'n deriva, doncs, la seva importància. Durant els últims anys, l'actuació de Fires ha anat seguint una línia ascendent i, enguany, volíem continuar aquesta superació tot descarregant el dos, el tres i el quatre de vuit, objectius que ja havíem apuntat el 1987. I si fa un any vam descarregar el tres i el quatre i només vam carregar la torre, enguany, com si fos el negatiu de la foto, vam completar el dos de vuit i només vam carregar el tres i el quatre de vuit. Les nostres possibilitats eren i són molt més altes de les que vam aconseguir a la plaça de la Vila i, per tant, a l'hora de fer balanç hem d'indicar que l'actuació va ser bona, però que es pot millorar.

Cal indicar que aquesta és la primera torre de vuit que descarreguem a les Fires de Maig i també que va ser la primera que es va completar aquest any dins el món casteller. Per acabar vam descarregar el pilar de cinc, al segon intent, i abans de dinar encara vam plantar un pilar de quatre a la Rambla.

Dissabte, dia 4, Vilafranca

Trista sortida en homenatge al recentment desaparegut Nani Recasens, persona molt ficada en el món casteller, i sobretot en el falconer, a causa principalment de la seva afició a tocar la gralla.

Li vam dedicar el cinc de set i el pilar de cinc carregat.

Diumenge, dia 5, Santa Coloma de Gramenet

Aquesta actuació va servir per treure'ns l'espina que portàvem clavada des de les Fires de Maig, concretament pel que fa a l'objectiu de descarregar el tres de vuit.

Per escalfar motors vam començar l'actuació amb un cinc de set i, abans, ja havíem plantat el pilar de quatre. Posteriorment, i enmig del deliri del públic, vam descarregar el primer tres de vuit de la temporada, un tres de vuit que no va presentar gaires problemes i que va quedar molt ben agafat.

Després vam afluixar una mica la marxa i vam completar el quatre de set amb l'agulla i, per tancar la matinal, vam fer quatre pilars de quatre simultanis.

Un 3 de 8 clavat a la plaça del Mercadal

Diumenge dia 26, Reus

El desplaçament a la Festa Major de la capital del Baix Camp es presentava força interessant perquè hi participàvem tres colles, dues de les quals són les anomenades «punteres» (hi érem els amfitrions, els Xiquets de Reus, els Minyons de Terrassa i els Castellers de Vilafranca). Un cop a la plaça, la cosa no va anar tan bé com nosaltres esperàvem de bon començament. Així, després d'entrar a la plaça amb el pilar de quatre caminant, vam obrir l'actuació amb la torre de vuit. Aquesta torre, tot i que mentre pujava no presentava gaires problemes, un cop va ser a dalt es va haver de defensar molt i quan l'aixecador es disposava a baixar va fer llenya.

A la segona ronda, en canvi, sí que vam donar bona prova de les nostres possibilitats ja que hi vam descarregar sense complicacions el tres de vuit, el qual va quedar molt ben clavat i es va completar d'una manera perfecta.

I amb el quatre de vuit vam tornar a l'altra cara de la moneda perquè, després de dos intents, ens vam quedar sense poder-lo carregar. El primer intent es va haver de desmuntar i el segon va caure quan entraven dosos. Per tancar plaça vam fer el pilar de cinc de comiat.

La plaça del Mercadal reusenca va veure plantar aquest magnífic tres de vuit.

Juliol

Dissabte, dia 2, Vilafranca

La cosa més destacada de l'actuació al vilafranquí **barri de Sant Julià** podia ser la segona torre de set de la temporada. A més a més, també hi vam descarregar sense problemes el tres de set, el cinc de set, el quatre de set amb l'agulla i, per acabar, cinc pilars de quatre simultanis.

Diumenge, dia 3, Canet de Mar

Sortida de tot el dia a la Costa Brava. La poca estona que vam tenir lliure al matí la vam aprofitar per anar a mullar una mica la pell a la platja de Canet. I després de dinar, cap a la «feina». Durant la cercavila vam plantar pilars de quatre, pilars de quatre aixecats per sota, cinc de cinc nets i quatre de sis i cinc de sis nets. Un cop a la plaça, vam completar el tres de set, el quatre de set i al

L'actuació a Canet de Mar va acabar amb el pilar de cinc portat al balcó.

final el pilar de cinc portat al balcó.

Dissabte, dia 9, Vilafranca

Vam començar l'actuació al **barri del Molí d'en Rovira** amb el tres de set i, tot seguit, també vam descarregar el cinc de set, un altre dos de set, un quatre de set amb l'agulla i, per acabar, vam fer cinc pilars de quatre simultanis.

Castells a ritme de samba brasilera o dos castellers que no perden pistonada. N'hi ha que no oblidaran fàcilment la sortida a Esparreguera.

Diumenge, dia 10, Esparreguera

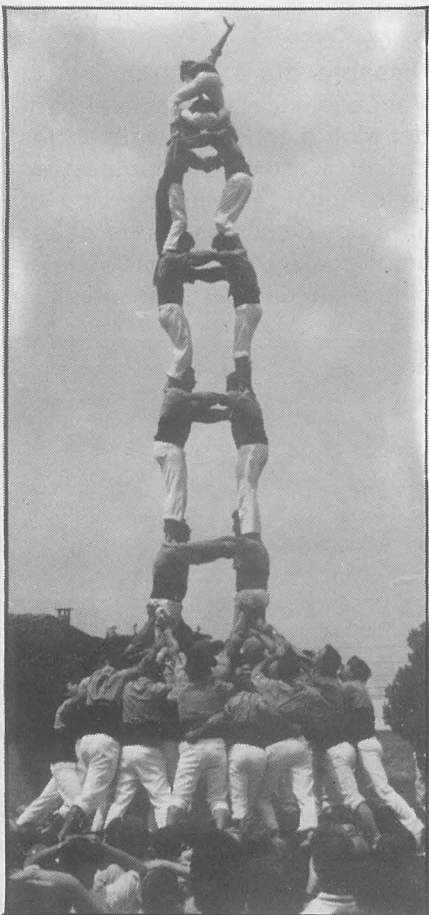
En una maratoniana cercavila, vam completar diversos pilars de quatre, tresos de sis nets, quatre de sis nets i cinc de cinc nets. Un cop a la plaça, vam descarregar el tres de set davant l'Ajuntament d'Esparreguera i el quatre de set, a més a més d'un pilar de cinc al davant de l'església.

Dissabte, dia 16, Vilafranca

Notable sortida al vilafranquí **barri de les Clotes** ja que durant un temps no havíem descarregat el quatre de vuit, però en una nit molt inspirada vam fer una majestuosa actuació i vam tornar a descarregar el carro gros. Deixant de banda el quatre de vuit completat sense problemes, també hi vam descarregar el cinc de set i el dos de set, tots van ser una bona prova de cara a sortides posteriors. Per acabar l'actuació vam aixecar dos pilars de quatre i un de cinc.

Diumenge, dia 17, Olesa de Bonesvalls

La sortida a Olesa de Bonesvalls va ser idèntica a l'actuació del dia anterior. Vam descarregar sense cap problema tant el cinc de set com el dos de set, i vam completar el quart quatre de vuit de la temporada. Per finalitzar vam aixecar quatre pilars de quatre i un de cinc simultanis.

L'actuació als Monjos es va obrir amb una torre de vuit carregada.

El cinc de vuit a la Festa Major dels Monjos es podia haver carregat

Diumenge, dia 24, Els Monjos

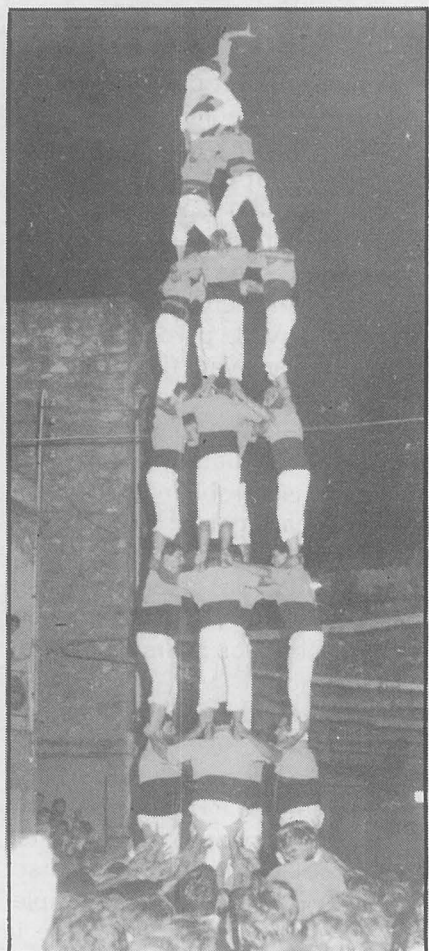
Tradicional sortida a la veïna població dels Monjos on, com cada any, vam intentar provar un castell «estrella» (cal recordar que a les últimes temporades hi hem fet el tres de vuit i el cinc de vuit carregat). Enguany els castells a superar eren el dos de vuit i el cinc de vuit. Vam començar l'actuació amb la torre de vuit, que només vam carregar, i vam continuar amb un intent de cinc de vuit que va caure quan els dosos ja eren posats. Aquest castell era prou ferm per poder-lo carregar i l'opinió generalitzada era que s'havia de mirar de descarregar-lo a les sortides següents.

Després de la catedral dels castells, vam descarregar sense dificultats el cinc de set, el quatre de set amb l'agulla i vam tancar l'actuació amb un pilar de cinc de comiat.

El cinc de vuit pujava molt ferm però no es va poder coronar.

Castells de vuit a la festa de Màrtirs

A la festa de Màrtirs Street es va demostrar que tornem a dominar completament el quatre de vuit.

Agost

Dissabte, dia 6, Vilafranca

L'actuació a la Festa de Carrer de **Màrtirs Street** va ser, aquest any, prou reixida. Si tots recordem la de l'any passat, on vam intentar per primera vegada el tres de nou (el qual ens va servir d'excel·lent prova de cara als intents definitius de la Festa Major),enguany la sortida de Màrtirs es presentava com una bona ocasió per anar agafant confiança de cara als castells de vuit.

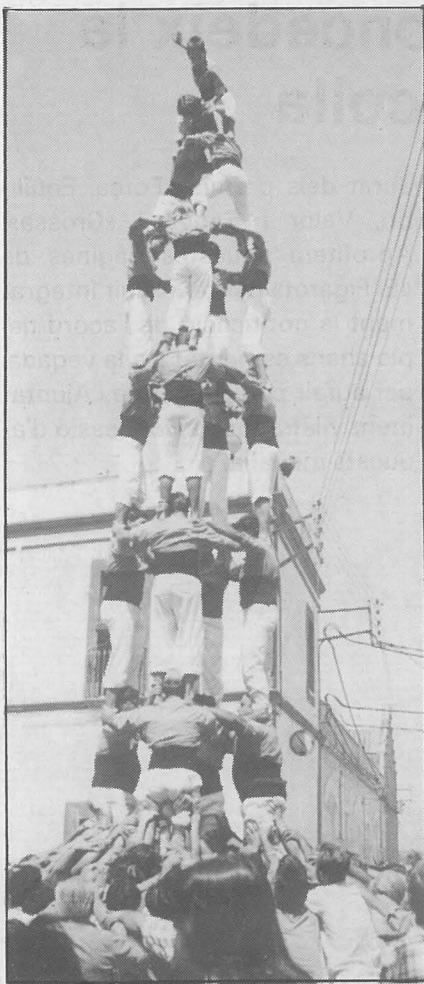
I si aquest era el propòsit inicial, hem de convenir que el resultat definitiu va ser be satisfactori. A la primera ronda vam plantar una magnífica torre de set, castell que va permetre d'escalfar els motors per a la següent ronda. En aquesta vam tornar a descarregar el carro gros. Aquest és un castell que va passar per uns moments delicats a començament de temporada però que de seguida ja li hem agafat un altre cop les mides i, a hores d'ara, l'aixequem sense excessives complicacions. Per acabar l'actuació, vam tornar a descarregar un fermíssim tres de vuit i van aixecar el pilar de cinc de comiat.

Dissabte, dia 30, Sant Vicenç dels Horts

Poca gent de la colla es va desplaçar a la Festa Major de Sant Vicenç dels Horts, però la que ho va fer va posar allò que s'hi ha de posar i l'actuació, per la gent que hi havia, va ser bona. Hi vam plantar un tres de set, una torre de sis, un cinc de sis net, un pilar de cinc i tres pilars de quatre.

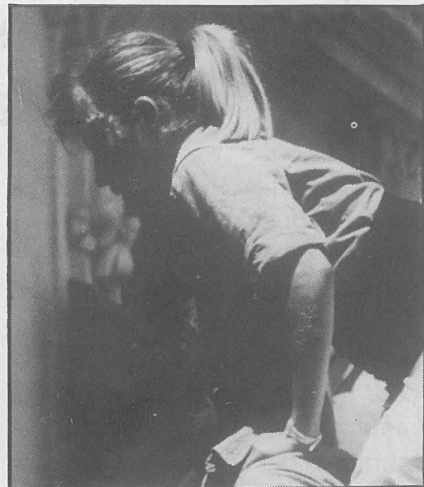
La torre de set va obrir l'actuació a la plaça del Mercadal de Reus.

A Bellvei vam plantar el millor quatre de vuit de tots els que hem fet aquest any.

Dissabte, dia 13, Reus

Aquesta era la segona vegada que actuàvem a la plaça del Mercadal aquesta temporada i, com en la diada anterior per la Festa Major reusenca, la sortida de la festa del turista no va acabar de ser completa del tot. Es va plantejar l'actuació d'una manera molt similar a la que vam realitzar a Màrtirs una setmana abans (cal tenir en compte que hi havia un bon nombre de baixes). Així, a la primera ronda vam descarregar una altra torre de set molt segura. De cara a la segona ronda, el castell a tirar va ser el quatre de vuit, i tot refermant el que s'havia demostrat a Màrtirs, el vam tornar a descarregar amb molt de mestratge. Finalment, a l'última ronda es va encarar el tres de vuit, el qual vam haver de desmuntar en un primer intent a l'alçada de dosos i només vam carregar en el torn de repetició. En aquest castell potser va ser on es va notar més les baixes que hi havia, però tot i amb això tothom el va treballar molt bé i, a causa dels nervis, no es va poder completar del tot. Abans de començar l'actuació, vam entrar a la plaça amb

La Marta s'ha estrenat aquest any com a quint de castells de vuit.

el pilar de quatre caminant i, un cop finalitzada aquesta, vam aixecar el tradicional pilar de cinc de comiat.

Diumenge, dia 14, Bellvei

El quatre de vuit va ser el castell més significatiu que vam descarregar a Bellvei. En aquesta actuació també hi vam plantar una torre de set, amb figuereta, un cinc de set, l'esmentat carro gros (el més ferm de tota la temporada) i un pilar de cinc i dos de quatre aixecats alhora.

Josep M.ª Llop

LA FÀBRICA

SUCS. DE J. MONTANER · INDÚSTRIA, 10 · VILAFRANCA DEL PENEDÈS
ALT PENEDÈS

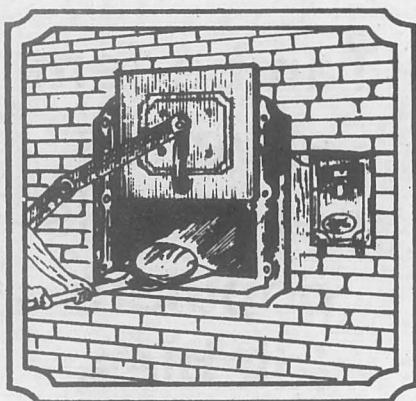
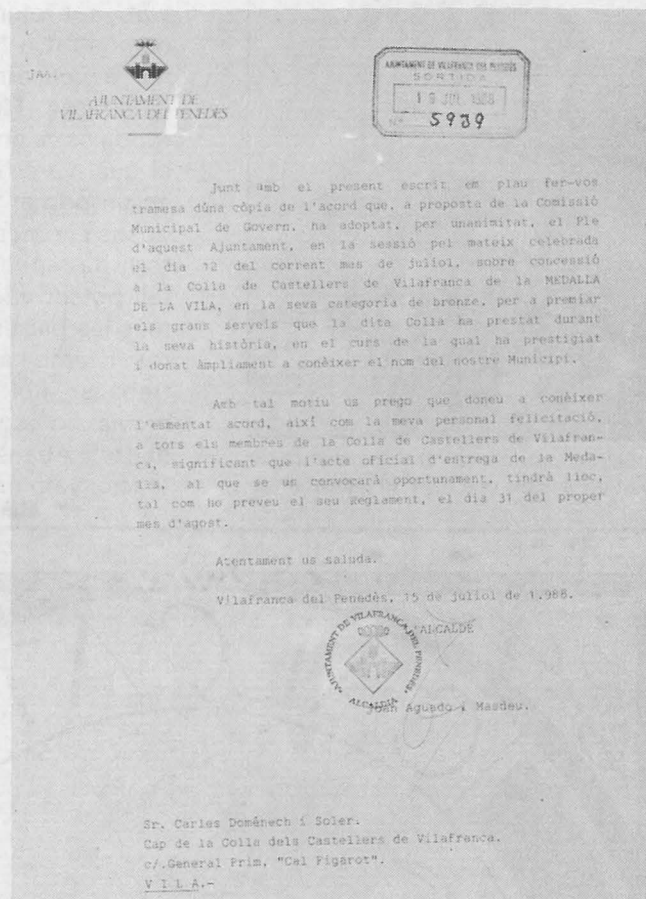
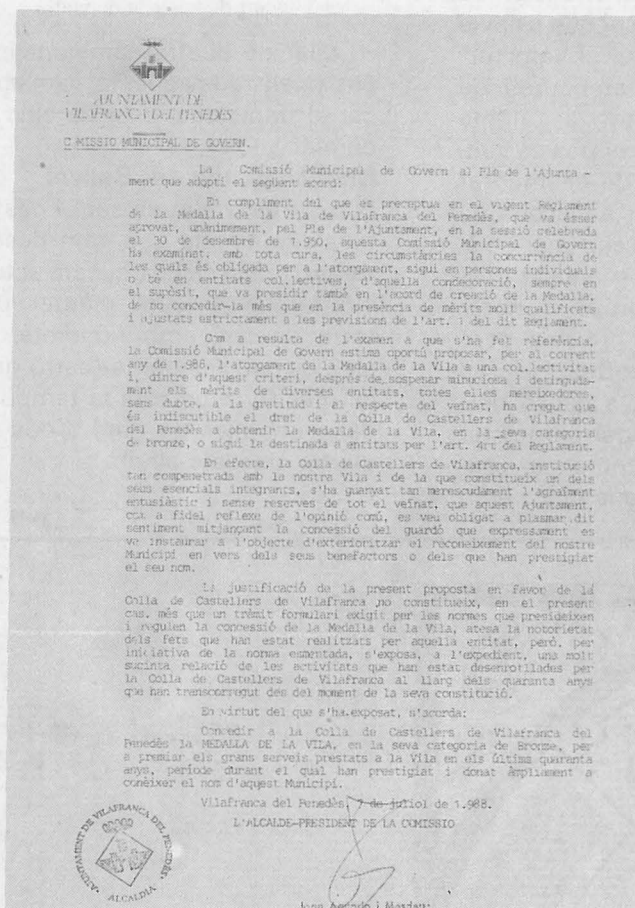
**També fem
envetats
per a balls
populars
(diablers,
bastoners...)**

L'Ajuntament de Vilafranca concedeix la Medalla de la Vila a la colla

El ple de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès va aprovar el mes de juliol passat la concessió de la Medalla de la Vila, en la seva categoria de bronze corresponent a les entitats, a la colla dels Castellers de Vilafranca. L'acte de lliurament d'aquesta medalla se celebrarà el dia de Sant Ramon proper al saló de sessions de l'Ajunta-

tament. Aquest guardó ve a reconèixer la tasca feta durant els quaranta anys d'existència de la nostra colla. Cal indicar que les paraules de l'alcalde de la vila les respondrà, en nom de la colla, l'advocat badaloní Joan Argenté i Artigal, gran afeccionat als castells, entusiasta de la colla dels Castellers de Vilafranca, vocal del

Jurat dels premis «Força, Equilibri, Valor i Seny» i «Crossa». Aprofitem aquestes pàgines de «El Figarot» per reproduir íntegrament la notificació de l'acord del ple abans esmentat i, a la vegada, per agrair públicament a l'Ajuntament vilafranquí la concessió d'aquesta medalla.

Forn i Pastisseria J. Rius

GELIDA, 30 - TEL. 892 04 28 - MAS JORNET, 13 - TEL. 892 21 38
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Jaume del Ràpit: «Per la Festa Major anirem a donar el màxim com cada any»

El Jaume Raventós, el Jaume del Ràpit, és un casteller amb carisma. Però no us penséssiu pas que aquesta virtut li ve donada per una gran loquacitat o perquè posseeixi una elevada capacitat de moure les masses. Sembla més aviat que el Jaume és d'aquells tipus d'homes a qui els agrada més el treball callat i perseverant. Per això, en la conversa no aixeca mai la veu i els seus judicis són clars, concisos, meditats; i en això precisament es basa el seu carisma, en aquest to mancat d'estridències però constant, gairebé immutable. I per això el Jaume no es perdrà cap assaig, ni cap sortida, ni cap reunió de la junta o de la tècnica, i encara tindrà temps per encarregar-se dels números del sorteig, i encara el veureu -sempre ben clenxinat- parant de segons algun castell, i encara esgarraparà les hores d'on calgui per cuidar-se de la canalla. I és que en aquest punt hem de fer parada, fonda i referència obligada. Rodejat gairebé sempre dels més menuts de la colla, d'antuvi pot semblar difícil descobrir allò que els dona perquè tots li demostrin aquesta estimació. Però, si hi apliqueu bé l'atenció, us adonareu que no es tracta de donar res de material. Perquè és en la relació amb els petits de la colla on percebreu més clarament que, certament, el Jaume del Ràpit és un casteller carismàtic.

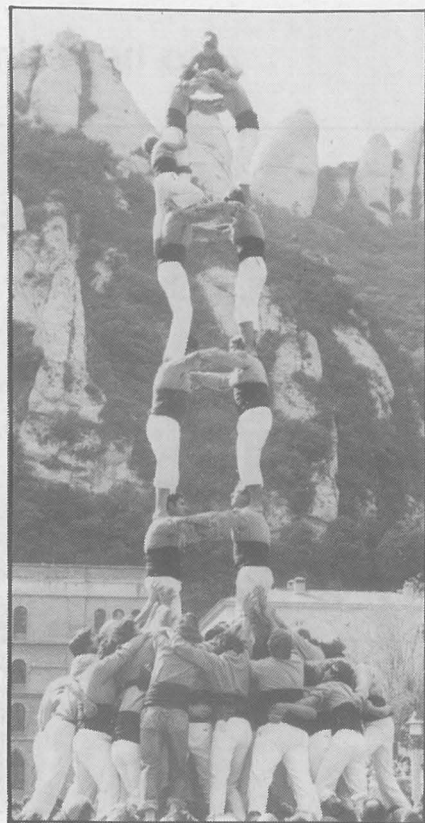
Actualment, el Jaume del Ràpit és el sots-cap de colla i pertany a la comissió tècnica. No cal dir, doncs, que la seva opinió sobre la marxa de la temporada i la previsió de cara a les properes grans diades ens serà prou valuosa. «*La temporada és una mica irregular*», la resposta és concisa i com és bo de suposar li demanem que ens en faci cinc cèntims. «*És una mica irregular perquè no s'ha fet tot el que preteníem, no hem tingut gaire sort amb els castells grossos. Aquest any ja portem massa caigudes en aquests castells grossos i això fa que sigui difícil que superem la temporada passada. Tot i amb això, crec que ho podem aconseguir*».

Casteller des del 1968

L'històric casteller del Jaume del Ràpit s'inicia l'any 1968. «*Jo havia sortit d'un accident de treball i, a causa d'això, vaig haver de plegar de jugar al bàsquet, que era*

l'activitat a què dedicava més temps a part de la feina. Llavors feien els assajos al davant de casa i el Domènech em va dir un dia, 'vols fer alguna cosa, tu?', i jo li vaig contestar, 'home, si serveixo per res', 'vine, va, vine'... vam fer una torre de cinc neta entre tots dos i llavors ja vaig començar». Quan el mateix Carles Domènech va entrar de cap de colla, el Jaume va acompanyar-lo a la junta, «*sempre he estat a la junta amb el Carles. Ell i jo pujàvem a molts castells junts, havíem fet moltes torres de set i quan ell va entrar de cap de colla em va dir si volia ser el seu ajudant i, fora d'un any, sempre he estat al seu costat*». El 1984 va ser escollit casteller de soca-rel.

El primer castell que va fer el Jaume va ser un quatre de set a Mataró i, per Sant Fèlix del 1971, va parar a segons al primer quatre de vuit descarregat per la colla.

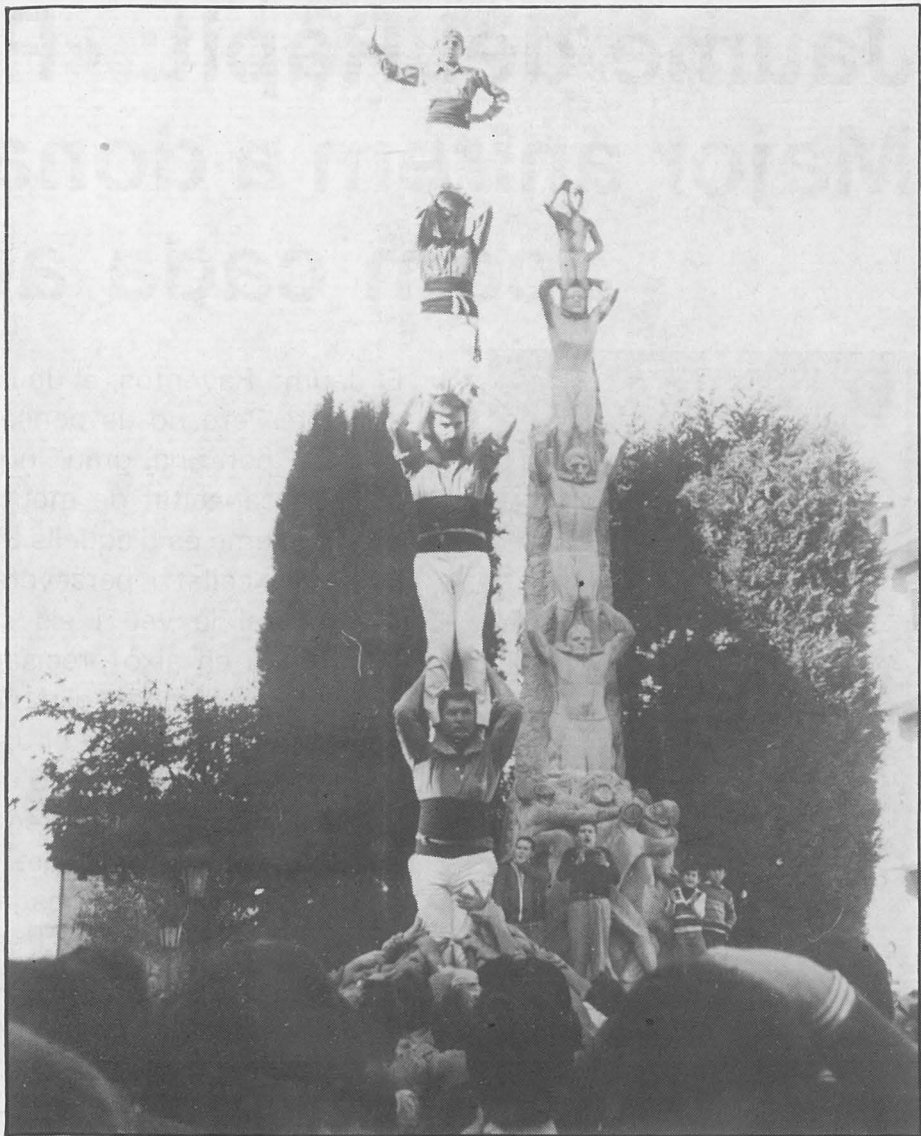
La inconfusible figura del Jaume del Ràpit a terços en una torre de vuit a Montserrat.

Aquest és el pis que sempre ha ocupat (llevat dels castells de nou en què ha pujat de terç) i, per aquest fet, coneix perfectament tots els entrellats d'aquest lloc.

Pilaner nat

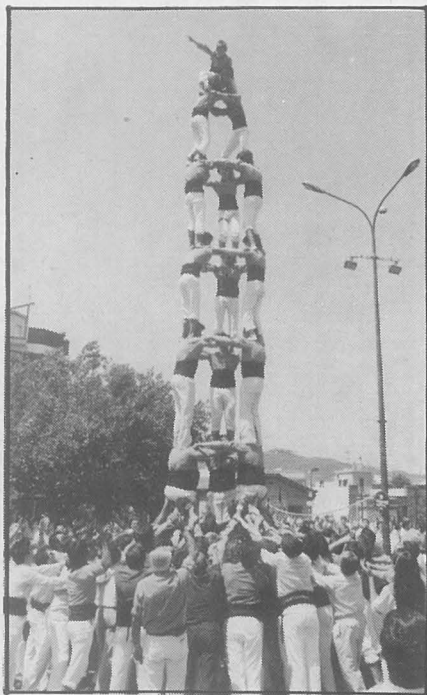
Si el pis de segons és el seu lloc per excel·lència, el pilar és un dels castells que ha fet més cops. Per això ens en descobreix alguns secrets. «El pilar s'aguanta sobretot amb la cintura ja que amb aquesta part del cos s'ha de contrarestar el balanç que té. Un segon d'un tres o d'un quatre no té tant de balanç i això fa que el pilar sigui molt personal. Sembla que no, però ser dalt d'un pilar costa una mica». Aquestes dificultats augmenten en el cas del quatre de set amb l'agulla o del pilar caminant. «El pilar en el quatre de set amb l'agulla sempre pateix més que en un de normal i, si es fa un pilar caminant, el segon nota com el pilar va enrere quan arrenca i endavant quan frena i tots aquests balanços els ha d'anar aguantant al màxim».

El fet que sigui un segon des de fa molts anys ens permet també de saber si actualment tenim ben coberta aquesta posició a la colla. «Aquest any estem molt ben assortits de segons, fins i tot hem fet actuacions de castells de set i de vuit en què hem pujat onze segons diferents».

El Jaume del Ràpit ha fet de segon en molts pilars de cinc, en aquest cas amb el Monument als Castellans com a referència i marc de fons.

«No hem tingut gaire sort en els castells grossos»

Tres de vuit a Santa Coloma de Gramanet, aixecat en la sortida feta el 5 de juny.

A més a més de pertànyer a la junta de la colla, el Jaume del Ràpit és un dels membres de la comissió tècnica i, per tant, representa una opinió molt autoritzada a l'hora de fer un petit repàs als primers mesos de la temporada. Fonamentalment, volem centrar aquesta anàlisi en les gran diades passades. «A les Fires teníem els tres castells de vuit que volíem tirar molt ben preparats. I precisament vam carregar aquells en què teníem més confiança (el tres i el quatre) i, en canvi, vam descarregar la torre de vuit. En el quatre de vuit es va perdre la posició i un castell com aquest és molt difícil de defensar-lo si es perd la posició perquè tothom treballa malament».

«A Reus, hi faltava molta gent. En la torre de vuit, a un dels terços se li van anar els peus endavant i va

perdre la posició. Per tant, vam tenir mala sort perquè això no passa gaires vegades. En el quatre de vuit hi havia molts nervis perquè la gent estava més pendent del que feien els altres que de la seva pròpia feina i això va fer que el castell es desfigurés de seguida. En canvi, aquest cop el tres va sortir molt bé».

«Als Monjos hi va haver una mica de tot. Ens va tornar a faltar una mica de sort, sobretot en el cinc de vuit, potser la tècnica aquesta vegada no ho vam plantejar prou bé... La torre de vuit no la vam enganxar gaire bé, crec que per falta de gent a sota. Aquí potser va ser una de les pegues que vam tenir a l'hora de començar amb aquest castell. I el cinc de vuit penso que es podia carregar ben bé».

«Serà difícil fer proves de castells de nou si la gent no va als assajos»

Situats ja en plena temporada, ens trobem que som a tocar de la Festa Major, la qual inclou unes diades que no cal dir que mereixen un comentari a part. «Ens hem de dedicar a preparar els castells de nou i a insistir en els de vuit perquè la gent agafi el màxim de confiança. Com que es tenen tots els castells, hem de veure què passa fins el dia trenta, però, sigui com sigui, per la Festa Major anirem a totes, com cada any».

Hi ha gent que diu que els Castellers de Vilafranca fem més bons castells el dia de Sant Ramon que el dia de Sant Fèlix. El Jaume, però, no hi està massa

d'acord. *«El dia trenta sempre es va al màxim del que es pot fer. Si el dia trenta-u s'ha tirat algun castell gros és perquè no havia anat bé el dia abans i, pel fet d'estar més tranquils i sense la pressió que hi ha el dia de Sant Fèlix, pot ser que s'aconsegueixi algun gran castell el dia de Sant Ramon. En general, però, els millors castells són al dia trenta».*

Un altre dels punts conflictius de què es parla quan s'acosta la Festa Major és el que gira entorn de la preparació dels castellers, sobretot pel que fa al cansament que s'acumula en aquests dies i en la compaginació de la gresca

nocturna i dels castells. *«És impossible vigilar a tothom i, per tant, es compta amb la responsabilitat de cadascú. Ara bé, ja se sap que la joventut surt de nit aquests dies i que és molt difícil que no ho faci. Cada any, el dia trenta fem castells amb gent que no ha dormit, i el trenta-u també. Qui té ganes de fer castells ja sap com s'ha de portar».*

Deixant de banda tot això, el Jaume insisteix que *«hem de tenir el suport de tota la gent de la colla i de l'afició, sobretot als assajos perquè si no serà difícil de fer proves per a un castell de nou».*

«Amb la canalla que tenim podem anar fent»

Una de les facetes més conegudes del Jaume del Ràpit dins de la colla és la seva pacient dedicació a la canalla, dedicació que es veu corresposta pel gran afecte que els menuts li demostren en tot moment. I si pregunteu al Jaume què dona a la canalla perquè l'apreciïn tant, us respondrà amb cara de murri: «xiclets...», però amb un to més seriós constata que «estic sempre amb ells, els haig d'entrenar els dimecres i els

divendres i, quan s'acaba la temporada, tot l'hivern, també estic amb ells. Llavors és lògic que hi hagi aquest afecte i que sigui jo el qui parli més amb ells; encara que hi ha de tot, n'hi ha que creuen i n'hi ha que no».

Es nota de seguida que el tema de la canalla se'l sent seu i, de fet, us serà molt difícil de trobar una altra persona a la colla que el conegui més de prop. *«Aquest any, de canalla, no és que en sobri,*

assenyala molt diplomàticament, més aviat en falta; però amb els que tenim podem anar fent. El que passa és que n'hi ha alguns de petits que aquest any encara són massa xics per pujar i, de canalla bregada, tenim la mateixa de l'any passat». Per aconseguir tenir una bona canalla, cal assajar molt i això demana temps. *«De totes maneres, no tots són iguals perquè hi ha nanos que tenen unes qualitats innates. En general, però convé entrenar molt. Per exemple, se'ls fa travessar moltes vegades per inculcar-los el que han de fer. Així, quan són dalt, ja ho fan per rutina».*

«En principi l'edat ideal per fer d'aixecador i d'anxaneta va dels sis als deu anys, però això depèn molt de l'estructura del nano: un bon anxaneta ha de tenir les cames llargues perquè si no és així s'arpenja a la cassoleta, mentre que la cassoleta ha de ser com més petit millor. Abans d'aquesta edat els falta força per pujar i cal treballar aquest aspecte. Però quan ja fa temps que pugen, llavors ja en saben massa, d'anar per dalt». diu el Jaume amb un somriure que se li escapa per sota el nas.

El comentari de la temporada es pot acabar aquí, ara només cal esperar que arribin les diades de la Festa Major on els Castellers de Vilafranca tindrem, sens dubte, una prova de foc.

Si hi ha algú que té més paciència que un sant amb la canalla a la colla, aquest és el Jaume

Els castells, un a un

Dos de vuit amb folre

«La primera, a Fires, va sortir molt bé i en les altres dues hi ha hagut alguns problemes a sota. La torre de set que fem ara surt perfectament bé i tot plegat fa que aquest castell es pugui tirar sense problemes més d'un cop en les pròximes diades».

Tres de vuit

«Superada la psicosi de la primera vegada que el vam tirar a Fires, la gent ha demostrat que quan es va a totes i es tenen ganes, com a Santa Coloma, el castell es descarrega sense problemes. El que passa és que aquests castells, si perds una mica la posició, són criminals».

Quatre de vuit

«En els castells és essencial la confiança. En el quatre de vuit hi havia problemes més psicològics que altra cosa que feien que se'ns desfigurés totalment. Quan la gent ha entès que cadascú ha de treballar fent la seva feina, dins del conjunt del castell, llavors les coses han anat bé, s'ha descarregat un altre cop, i s'hi ha tornat a tenir confiança».

Cinc de vuit

«Es podia haver carregat perfectament als Monjos. És un castell que no s'ha de deixar i s'ha de polir en els assajos vinents per tirar-lo quan convingui. El que passa també és que és un castell que necessita molta gent i no es pot provar a tot arreu».

Tres de nou amb folre

«És un castell que està molt bé, com l'any passat. Les proves que s'han fet als assajos han anat bé, però sempre hem de tenir en compte que és un castell de nou».

Quatre de nou amb folre

«Els assajos també confirmen que es té i que, en una diada en què es compti amb el peu que aquests castells necessiten, es pot tirar perfectament».

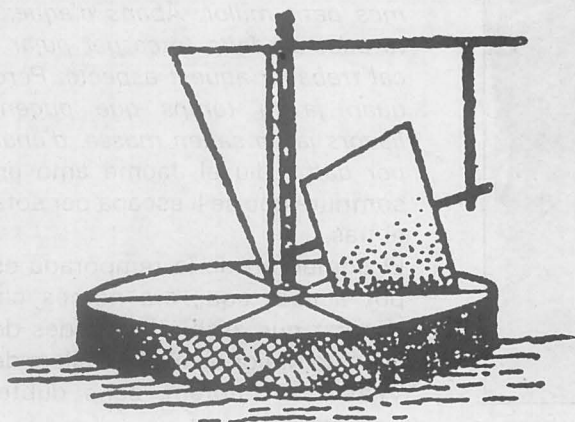
En les bodes d'or del Jaume del Ràpit

J. Miret

Jaume Raventós i Guilera (a) JAUME DEL RÀPIT que aquest any ha fet les BODES D'OR i encara és el casteller en actiu de més mestratge i universalment reconeguda «autoritat» com a segon i com a terç de castells folrats, imprescindible quan les coses no roden prou fines i convé la presència del veterà que dóna confiança. Sots-Cap de Colla des del 1975 i home de gran estima per a tots, especialment per a la mainada per a qui té un do innat per tenir-la contenta i posar-se-la «a la butxaca».

Va vestir la camisa verda per primera vegada la temporada del 1968, aviat va pujar en els castells de set i per Sant Fèlix del 1971 era un dels segons del primer QUATRE DE VUIT descarregat, també pujava en el primer TRES DE VUIT carregat el 1972 i descarregat per Sant Fèlix del 1974, el primer CINC DE VUIT al 1985 que, a més, va ser descarregat. Per si fos poc, els CASTELLS DE NOU del 87 també comptaren amb el seu brillant treball a terços, com ho ha fet en tantes i tantes TORRES DE VUIT.

És incansable també a l'hora de donar caliu en les activitats de la Colla: dòmino, balls, rifes, etc., etc.

BAR - RESTAURANT

El Trull

Bisbe Estalella, 15 - Tel. 890 33 45
Vilafranca del Penedès

Fem un repàs a les actuacions de la colla per Sant Fèlix durant els últims deu anys

1978

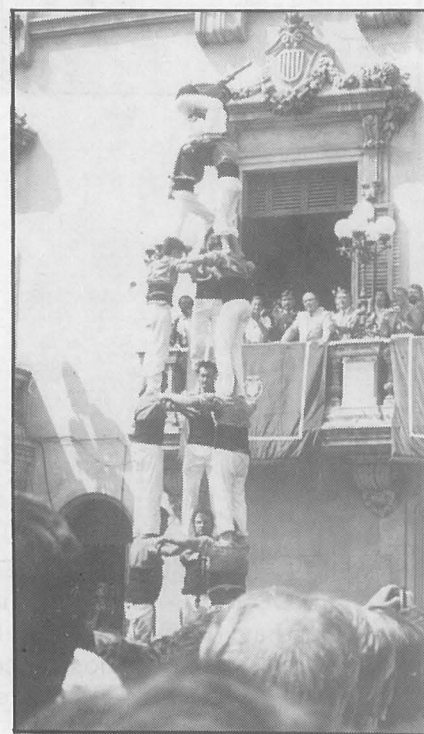
PÓKER DE CARROS GROSSOS A LA PLAÇA MÉS CASTELLERA.- Per primera vegada a la història es van veure, en una plaça i en el mateix dia, quatre quatuorces de vuit carregats i descarregats, portats a terme, a més a més del nostre, per les colles Vella i Joves dels Xiquets de Valls i pels Nens del Vendrell. Seria l'últim any de la concurrència d'aquests últims per Sant Fèlix. Cal aclarir que el nostre Carro Gros va ser completat al segon intent, i que el primer va ser desmuntat quan ja hi havien els dosos posats. Abans d'aquest vam fer la torre de set i després el tres de set per sota.

Com a dades anecdòtiques, destaquem que els tres administradors d'aquell any eren -i són- membres de la colla, i la presència de la Muixeranga d'Algemesí.

1979

PRIMERA TORRE DE VUIT DESCARREGADA PER LA COLLA EL DIA DEL PATRÓ DE VILAFRANCA.- Vam obrir la nostra actuació amb la torre de vuit, ben defensada enmig del deliri de l'afecció que va poder contemplar el primer castell d'aquesta mena que descarregàvem per Sant Fèlix. A la segona i tercera tandes vam carregar el quatre de vuit i vam completar el tres de set aixecat per sota.

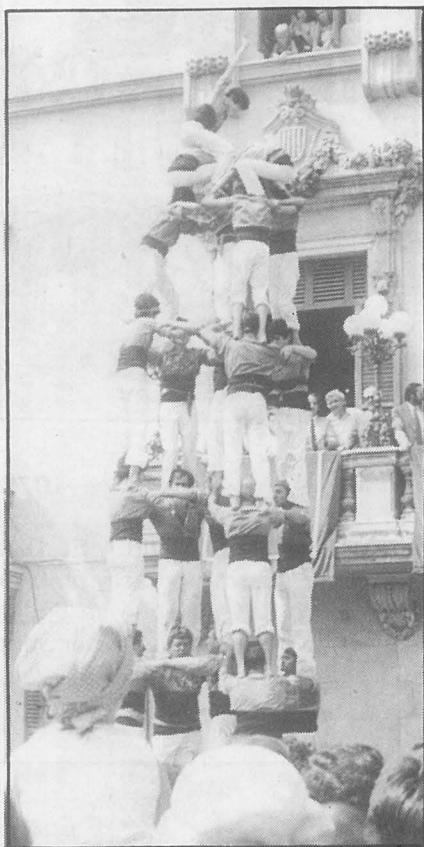

1980

«EN UNA DIADA DE SANT FÈLIX, L'ANY DE LA QUAL NO VULL RECORDAR-ME'N...».- Mig parafrasejant el *'Manco de Lepanto'*, podem dir que va ser un d'aquells dies per oblidar, ja que no vam poder aconseguir cap castell de vuit. El motiu, però, va ser la 'desaparició' de l'enxaneta que havia de coronar l'intent de la torre de vuit, i la negativa posterior dels altres nanos a pujar en un castell gros. L'actuació va anar com segueix: intent de torre de vuit, tres de set i tres de set per sota només carregat. Però deixem que el temps faci el seu curs...

1981

CASTELLS DE VUIT A DOJO. ENS TREIEM L'ESPINA DE L'ANY ANTERIOR.- Així, tal com sona. Vam fer una molt bona actuació que va començar amb el Carro Gros, al qual va seguir la torre de vuit només carregada, per finalitzar amb el Castell de vuit carregat al segon intent. Cal remarcar el fet que l'endemà, dia 31, vam carregar el quatre de vuit, sent la segona vegada que plantàvem dos castells d'aquest bagatge en dos dies diferents de la Festa Major (la primera va ser l'any 72).

1982

UN ALTRE DIA DE BAIXA FORMA DELS CASTELLERS DE LA CAMISA VERDA.- Vam iniciar amb l'intent de quatre de vuit, que va caure quan els dosos estaven col·locats i l'aixecador era molt amunt. Després vam haver de conformar-nos amb un tres de set aixecat per sota i un cinc de set.

1983

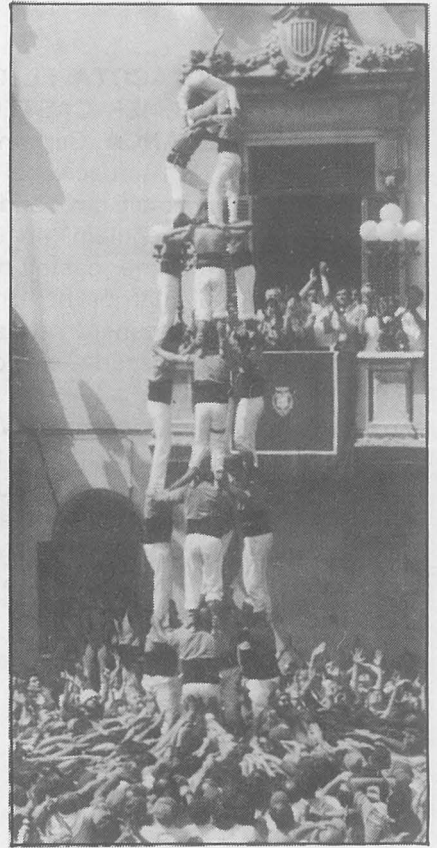
LA COLLA VELLA DELS XIQUETS DE VALLS CARREGA EL TITÀNIC QUATRE DE NOU.- En efecte, havien passat quasi cent anys des que Vilafranca havia vist l'últim castell de nou pisos enlairat a la plaça de la Vila. Pel que fa a la nostra colla, vam recuperar la torre de vuit -carregada-, i, després d'intentar el quatre de vuit, vam completar el cinc de set i el tres de set per sota.

1984

MILLOR ACTUACIÓ DE LA COLLA A LA DIADA DEL SANT PATRÓ.-

Memorable actuació per part nostra ja que hi vam descarregar el tres i quatre de vuit, i de poc va anar que no féssim el mateix amb la torre, que va caure quan el pom de dalt havia baixat.

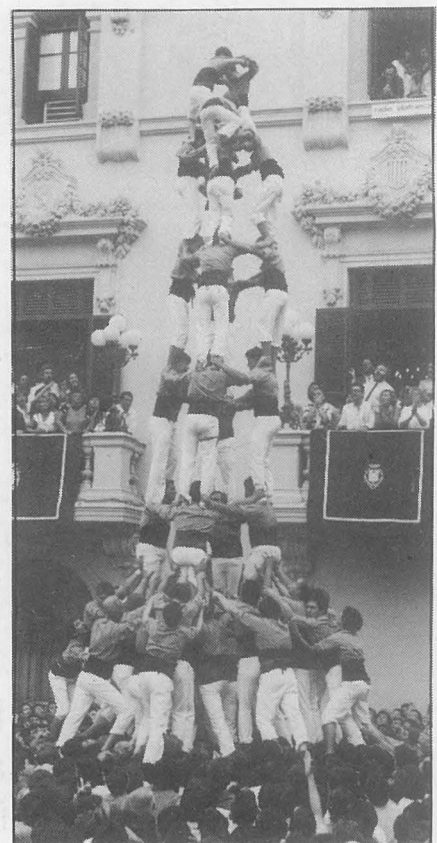
Destaquem la concurrència, per primer cop, de la colla Minyons de Terrassa, que va ocupar el lloc de la colla Joves del Xiquets de Valls. La colla Vella va descarregar el cinc de vuit al segon intent.

1985

LA CATEDRAL DELS CASTELLS, DE COLOR DE VINYA ESTIUENCA, A LA PLAÇA MÉS CASTELLERA.-

Data històrica en què aconseguíem, al primer intent, descarregar un fermíssim Cinc de Vuit que va fer ensorrar la plaça. Tan quiet i majestuós estava que fins i tot diuen que alguns barcelonins van veure l'estàtua de Colom com es girava per assenyalar en direcció a la nostra vila, just en el moment en què coronàvem el castell. Vam escalfar motors amb el tres de vuit, al qual va seguir el cinc esmentat i el primer intent fallit de quatre de nou.

1986

AMB ELS INTENTS DE QUATRE DE NOU COM A PROTAGONISTES.-

Després d'haver descarregat la torre de vuit, vam encarar-nos cap el que era el nostre objectiu d'aquell dia: el quatre de nou. El primer intent va caure quan entraven els sisos. Tot i així, poca estona més tard ho tornàvem a intentar; però si bé el castell va anar més amunt -aixecador i anxaneta quasi rampuaven els dosos-, vam tornar a fer llenya. Com a tercer castell, i després de desmuntar-lo per una qüestió tècnica, vam descarregar el Carro Gros, cosa que, sigui dit de passada, amb l'aperitiu previ de les dues caigudes de castell de nou, és del tot lloable. Va ser el primer any que vam descarregar un quatre de vuit els tres primers dies de la Festa.

1987

EL FÈLIX (SANT) ACOTA EL CAP, MENTRE EL RAMON (TAMBÉ SANT) VEU EL PRIMER CASTELL DE NOU DE LA COLLA CASTELLERS DE VILAFRANCA. Certament, en aquest cas és just que deixem una mica de banda l'actuació del dia 30 per esmentar abans el que va ser l'estrella de la Festa Gran, l'endemà, dia de Sant Ramon. Els Castellers de Vilafranca aconseguíem, en una data no prevista inicialment, de carregar el nostre primer castell de més de vuit pisos: el TRES DE NOU. Enrera quedava l'amargor de l'intent que no va arribar a bon port, vint-i-quatre hores abans, i que ens va fer posar el dinar travesser. A aquest intent el va precedir una torre de vuit, un intent de cinc de vuit i un quatre de vuit.

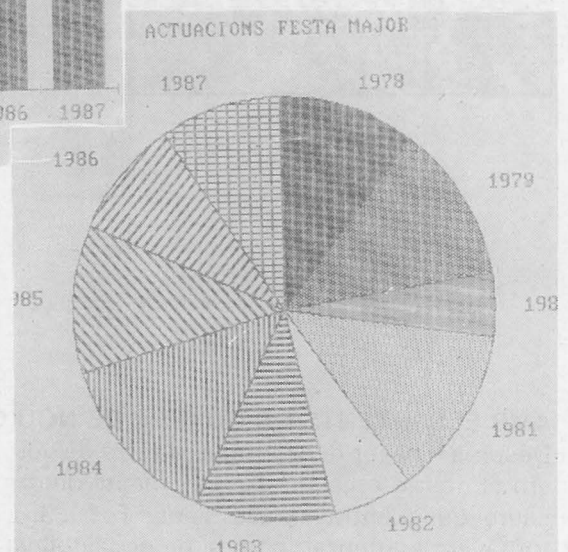
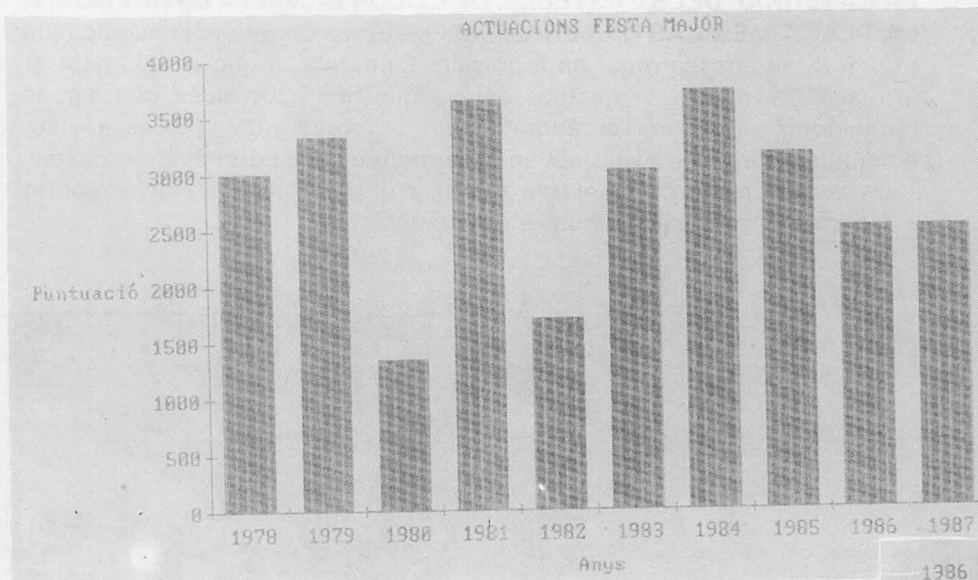
Així doncs, nosaltres i les colles Vella i Joves de Valls, completàvem, en un mateix lloc i un mateix dia, la torre de vuit; que, junt amb la que van aconseguir carregar els Minyons de Terrassa van fer possible el fet d'una exhibició amb el quàdruple coronament d'aquest castell, pensem que per primera vegada a la història. Constatem també que per segon any consecutiu completàvem el Carro Gros els dies 29, 30 i 31.

Què us sembla si això continués així?

1988. PRIMER CASTELL DE NOU DESCARREGAT PER LA NOSTRA COLLA
 Seria maco, oi? Doncs vinga, espellongueu-vos! Au venga!

T.

Gràfics de barres i formatgets, d'acord amb la puntuació del darrer concurs de Tarragona, de les actuacions esmentades. (Diades de Sant Fèlix. No es té en compte la penalització per repetició en segona ronda).

Els castells a la ràdio

Les dues emissores radiofòniques que emeten des de Vilafranca (Ràdio Vilafranca i Antena 3 del Penedès) dediquen una part de la seva programació al món dels castells. Tant els programes setmanals com les transmissions en directe ens permeten d'anar seguint l'evolució de la temporada i d'estar informats de tot allò que envolta el fet casteller (en aquesta tasca tampoc no cal oblidar la labor de la premsa escrita i, encara que d'una manera molt minsa i de vegades poc encertada, de la televisió). Tot seguit us posem a l'abast les dades més importants d'aquesta programació radiofònica de les emissores vilafranquines dedicada als castells.

Títol del programa: Terços Amunt.

Emissora: Antena 3 del Penedès.

Freqüència: 92.6.

Responsable del programa: Manel Martín i Joan Enric Vidal.

Dies d'emissió: Dilluns i Divendres.

Hora d'emissió: d'1 a 2 aproximadament.

Durada del programa: 15 minuts.

Col.laboradors: Informacions dels caps de colla i delegats de premsa de les colles, en retransmissions importants un equip de persones enteses en l'afer casteller.

Objectius del programa: Informar sobre el món casteller en especial de les colles de casa nostra.

Esquema del programa: Dilluns, resum de les fites castelleres, entrevistes. Divendres, previsions castelleres, entrevistes.

Retransmissions en directe: Totes les importants d'àmbit local, comarcal i regionals, així com les de les poblacions properes.

Desplegament: Amb les unitats mòbils de l'emissora.

Altres dades: Cobertura intercomarcal

VILAFRANCA 92.6

Títol del programa: El so de la gralla.

Emissora: Ràdio Vilafranca.

Freqüència: 90.2.

Responsable del programa: Marcel Esteve.

Dia d'emissió: Dijous.

Hora d'emissió: A les 6 de la tarda.

Durada del programa: Mitja hora.

Col.laboradors: Carles Esteve, Joan Beumala i Toio Clemente.

Objectius del programa: Divulgació i informació del món casteller i dels falcons.

Esquema del programa: Repàs de l'actualitat de castells i de falcons; tema de la setmana (exhibicions importants, entrevistes i tot allò que té a veure amb el món dels castells); informació sobre les properes diades.

Retransmissions en directe: Seguiment de totes les diades importants del món casteller (Valls, Terrassa, Montblanc, Vilanova, Reus, El Vendrell, La Bisbal, Sant Sadurní, Barcelona, Tarragona...). Seguiment de les diades més importants de les colles vilafranquines (Fires de Maig, Festa Major, Diades de la colla...).

Desplegament: Per a les diades de la comarca de l'Alt Penedès es fa servir la unitat mòbil i a les diades de fora de la comarca es transmet per via telefònica. S'instal·la també un micròfon inalàmbic a peu de plaça.

Altres dades: Col.laboració amb Ràdio El Vendrell i amb Ràdio Capital de l'Alt Camp.

Tres grups de grallers fan el Toc del Castell a les sortides de la nostra colla

30. Les gralles diuen: Xiquet, aguanta que no està fet!

Si bé es ben cert que el so de la gralla i del timbal ens fa venir al cap instantàniament records de festa i de gresca, no ho és menys que, per als qui sentim els castells, aquests instruments ens evoquen per damunt de tot una tonada: el Toc del Castell. I és que es fa difícil d'entendre els castells sense l'acompanyament indisoluble de les gralles. El refilet de les gralles i el repic del tabal posen en alerta quan arrenca el castell, empenyen amunt quan aquest es va construint, estrenyen els músculs de tot el castell quan anuncien l'aleta i ajuden a exhaurir fins l'últim esforç quan és el moment de desfer-lo sense sotrac ni rebrincades. Per això, els qui fem «El Figarot» hem volgut dedicar un article del butlletí a les tres colles de grallers que acompanyen els Castellers de Vilafranca a les sortides. Aquestes colles són els Grallers de Vilafranca (Colla de Mar), Els Vernets-Grallers de Vilafranca i Els Grallers de l'Atzavara. Cada una ens ha donat el seu punt de vista sobre diferents aspectes de la seva activitat grallera.

Any de la formació del grup i petit historial

Grallers de Vilafranca (Colla de Mar). «Com a Grallers de Vilafranca (Colla de Mar) ens formem l'any 1980. Hem tocat de tot a tot arreu. Correm cada any les principals festes majors del Penedès. Hem tocat a festivals internacionals, exhibicions, trobades, etc. Hem acompanyat tota mena de balls folklòrics, grups, colles, esbarts. Hem fet dos concerts d'orque i gralla. El nostre primer treball discogràfic va ser *La Festa Major de Vilafranca del Penedès*; del segon ja en parlarem».

Els Vernets-Grallers de Vilafranca. «El 1980 es va formar la colla amb el nom de 'Grallers del vi ranci' i al cap d'uns anys es va canviar el nom pel de 'Els Vernets-Grallers de Vilafranca'. Vam començar tocant pel nostre compte i amb els Falcons, posteriorment ho hem fet amb la colla dels

Castellers de Vilafranca, amb la Moixiganga i amb qui ens ho ha demanat».

Grallers de l'Atzavara. «El grup es va formar als voltants del novembre del 1983. Des de petits, ja sempre havíem admirat els grallers joves que llavors apareixien. Tot va començar gràcies a la iniciativa de dos components, l'un es va comprar una gralla i l'altre un tabal valencià. Al cap d'un temps es va parlar amb dos components més i aquests es van afegir a la iniciativa ràpidament i, un temps més tard, s'hi va incorporar un cinquè membre. Al cap d'un any de tocar a la Festa Major amb els Figueiraires i d'haver fet alguna actuació amb la Colla Jove dels Castellers de Vilafranca (fet que ens va introduir a la colla), va entrar un nou component i en van marxar dos. Així va quedar establerta la formació actual del grup: tres gralles i un timbal. Un temps

després vam passar a tocar ja amb la colla gran, un any tots sols, i més tard compartint les sortides amb els altres grups, com ara».

Components del grup (curriculum graller de cada un).

Colla de Mar. «Actualment som el Joan Guixeres, el Guillem Noya, el Pep Planas, el Jaume Rafecas i el Ramon Santís. Passant per diverses formacions, la cosa arrenca del 1973».

Els Vernets. «Som el Xavier Roman, el Cèsar Rodríguez, el Joan Reyes i el Xavier Bayer».

L'Atzavara. «Pel que respecta al temps que fa que toquem la gralla, l'Oriol fa cinc anys que la toca, el Lluís també, el David en fa quatre i l'Oriol fa sis anys que toca el timbal».

Quin lligam teniu amb la colla?

Colla de Mar. «Ens sorprèn que ens feu aquesta pregunta, perquè ja ho hem explicat moltes vegades. Com a grup de grallers som absolutament independents. A part d'això, individualment, hi ha qui és membre de la colla, hi ha qui és soci del Casal».

Els Vernets. «Lligams físics: a canvi d'una sèrie d'actuacions ens deixen una petita habitació per assajar. Lligams sentimentals: és la millor colla. Lligams psicològics: la colla està molt verda (el verd és el color de l'esperança i dels pàmpols). I lligams metafísics i psitètics: en estudi».

L'Atzavara. «El nostre lligam amb la colla se centra en el fet que ens hem compromès a cobrir una tercera part de les seves actuacions, a canvi de tenir una habitació a Cal Figarot».

Quina organització teniu per cobrir totes les actuacions de la colla? Quina relació hi ha amb les altres colles de grallers?

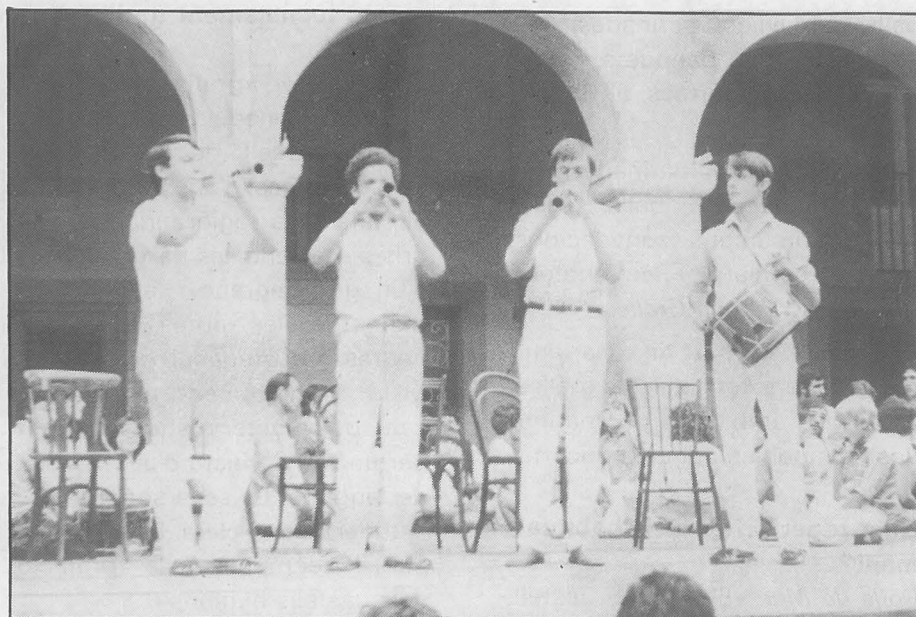
Colla de Mar. «En virtut d'un acord que ja fa anys vam prendre amb la colla, ens hem compromès a cobrir desinteressadament un terç de les sortides, a canvi d'un local per assajar a Cal Figarot. Pel que fa a les relacions amb les altres colles, abans ja hem dit que som un grup independent, per la qual cosa la nostra relació amb els altres grups de grallers que acompanyen la colla és la mateixa que amb la resta de grups de grallers, llevat de les relacions necessàries per a repartir-nos les actuacions».

Els Vernets. «Fem un terç de les sortides i hi ha molt bona relació amb les altres colles de grallers».

L'atzavara. «El repartiment de les sortides entre les tres colles de grallers és molt senzill. Ens reunim cada mes i cada grup escull les que li van millor. No hi ha mai cap problema pel que fa a aquesta qüestió».

Els Grallers de Vilafranca (Colla de Mar) tant us poden amenitzar una comunió, com un ball de gralles, com una celebració de tres de nou. Per alguna cosa són els degans dels grallers a Vilafranca.

Els Vernets - Grallers de Vilafranca amenitzen cada any tot tipus de balls i de concerts a la vilafranquina plaça de Sant Joan.

Els components dels Grallers de l'Atzavara són els més joves d'edat, però això no impedeix que dominin la gralla com el qui més.

Com us organitzeu pel que fa als assaigs, preparació...?

Colla de Mar. «Assagem durant tot l'any, si convé dos cops al dia, per conservar el morro, mantenir el nivell musical i ampliar el repertori. Quan el Bacus és obert no assagem tant».

Els Vernets. «Assagem quan podem; almenys un cop per setmana tot i que a l'estiu ho fem quasi cada dia».

L'Atzavara. «Acostumem a assajar periòdicament. A l'època d'estiu aquests assajos són més freqüents».

A part de tocar a les sortides de castells, quines altres activitats gralleres feu?

Colla de Mar. «Toquem concerts, balls, cercaviles, matinades, processons, bodes, banquets, comunions... (per encàrrecs, al Bar del Figarot)».

Els Vernets. «Fem matinades, cercaviles, concerts, balls, casaments, comunions, convencions, rebudes, comiats... i hem enregistrat el disc *Ball de Gralles*».

L'Atzavara. «A part de tocar amb els castellers, fem balls de gralles, cercaviles amb gegants, matinades pels pobles i algun concert».

Quin repertori toqueu habitualment?

Colla de Mar. «El Toc del Castell. A part d'això, sabem valsos, polques, pasdobles, havaneres, twists, xotis, rock-and-rolls, tangos, masurques, marxes, salses, xa-xa-xas, fox, boleros, i un llarg etcètera, o sigui, el que convingui. Per més detalls consulteu amb el Fermín o el Dimas, que se les saben totes. En un moment donat també podem cantar».

Els Vernets. «Música de balls de Festa Major, música de cercavila, de ball, de concert etc.».

L'Atzavara. «El repertori que toquem és el que toca la major part de grallers, però també tenim força peces de collita pròpia».

Què ens podeu explicar del Toc de Castell? (història, composició tècnica, etc.)

Colla de Mar. «Deixant de banda la història, que ens prendria molt

de temps, per nosaltres és, sincerament, un toc molt bonic, que reflecteix fidelment la força, l'equilibri, el valor i el seny dels castells. Tècnicament, és important perquè situa cadascuna de les fases del castell per als qui no el poden veure».

Els Vernets. «Com que és un toc que ha passat des de fa molts anys de graller a graller, ha evolucionat i ara n'hi ha moltes versions».

L'Atzavara. «Pel que fa a la manera de tocar el 'Toc de Castell', ho fem com sempre s'ha tocat aquí a Vilafranca, i ben segur que és com es tocava antigament».

Expliqueu com són els instruments tècnicament (gralla, timbal)

Colla de Mar. «**gralla** f 1 ORNIT 1 (Corvus monedula, família dels còrvids) Ocell de l'ordre dels passeriformes, d'uns 33 cm., amb el clatell i la regió auricular d'un gris pissarrenc, les parts inferiors d'un gris negrenc i la resta del plomatge, les potes i el bec, negres. És gregari i carnívor. 2 **MÚS** 1 Instrument musical de vent, de caràcter rústic, constituït per un tub de fusta d'uns 27 cm. de longitud. La seva sonoritat és estrident i poc clara. És utilitzada per a acompanyar la formació dels castells humans (...).

timbal m **MÚS** Instrument de percussió del tipus tambor amb dues membranes. La caixa de ressonància és un cilindre de fusta de 30 a 50 cm. de diàmetre, format per tres peces ajuntades per mitjà de dos cercols que fixen les pells en el cilindre mitjançant cordes que les tensen».

Els Vernets. «Gralla: oboè prehistòric. Timbal: tam-tam evolucionat».

L'Atzavara. «Nosaltres toquem amb gralles sense claus (seques) i amb un tabal valencià. Potser més endavant ens animarem a provar gralles amb claus».

Heu pensat mai en la formació d'una escola de grallers?

Colla de Mar
«No».

Els Vernets. «Sí, però primer caldria un conservatori municipal de música».

L'Atzavara. «No hem pensat mai en la formació d'una escola de grallers. Primerament perquè no en tenim necessitat i, en segon lloc, perquè és una feina prou difícil i el resultat final no acostuma a ser gaire bo».

Quins són els moments que recordeu especialment des que sou a la Colla?

Colla de Mar. «Tocar els castells que han suposat fites històriques per a la Colla, entre els quals, sobretot, el tres i el quatre de nou. En un altre ordre de coses, també guardem un gran record d'aquell negre del '*no mais pan, no mais patatas*', de Portugal».

Els Vernets. «Els grans castells».

L'Atzavara. «Els moments que recordem més des que som a la Colla són, com és fàcil de suposar, quan vam tocar els castells de nou, sobretot les dues últimes vegades en què es van coronar».

Què se sent en tocar un castell de nou?

Colla de Mar. «Abans ja hem dit que és el millor record que tenim, i això ja vol dir molt. Els grallers també sentim el moment com una gran fita assolida i l'emoció, que per a cadascú pot ser una cosa diferent, és molt gran i molt difícil de definir. Sempre hem dit que per a nosaltres no hi ha res millor que '*estrenar*' partitures i poder-les interpretar fins al final».

Els Vernets. «Les gralles i el timbal, algun renec, etc.».

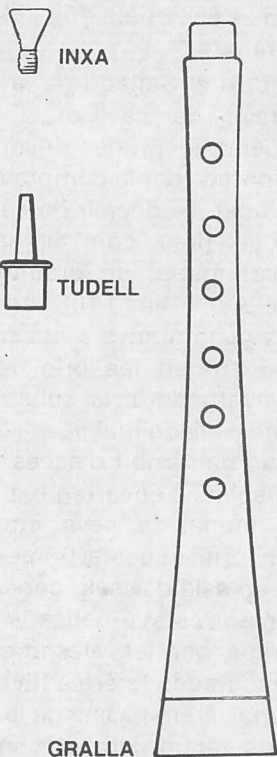
L'Atzavara. «Aquest fet ens va causar una sensació inexplicable, la qual va fer que molts cops no poguéssim tocar l'aleta i que no ens sentíssim nosaltres mateixos a causa dels crits de la plaça».

Si hi ha alguna cosa a afegir, aprofiteu l'ocasió perquè encara queda un xic de paper

Els Vernets. «Estem insatisfets amb alguns petits aspectes (a vegades semblen el 'pito del sereno'».

Amb l'ànim de completar l'acurada exposició tècnica que ens donen les diferents colles de grallers en aquest article, afegim aquí una breu referència a les gralles, al timbal i al Toc de Castell. Tota aquesta informació es pot trobar a «Els Castells a l'Escola. Dossier d'Informació bàsica i propostes de treball», editat pel Patronat Municipal de Castells de Tarragona el 1985, a la pàgina 30.

Les Gralles (Música i castells)

La música (el so de les gralles i el tabal) és indispensable per a l'enlairament d'un castell. El «toc de castell», que analitzarem posteriorment, agermana els castellers i marca les etapes de la construcció.

Dels instruments esmentats el més característic i primordial és la **gralla**, un instrument de vent, de cos de fusta i que es fa sonar amb la vibració d'una doble llengüeta de canya que el graller manté oprimida entre els seus llavis, de manera semblant al tible de la cobla o l'oboè de l'orquestra. El so produït per la llengüeta de doble canya (la **inxà**) es trameta a l'instrument a través d'una petita peça de metall cònica, que rep el nom de **tudell**.

Hom pot trobar dos tipus bàsics de gralles: la gralla curta o seca (d'uns 34 cm. de llarg i amb set forats que són tapats directament pel graller amb els dits), que és la primitiva i de construcció rudimentària, com la dolçaina, la xirimia o la cornamussa, i que posseeix un so estrident; i la gralla llarga o de claus (dita així perquè porta claus de metall), més moderna i llarga que la seca i amb registres.

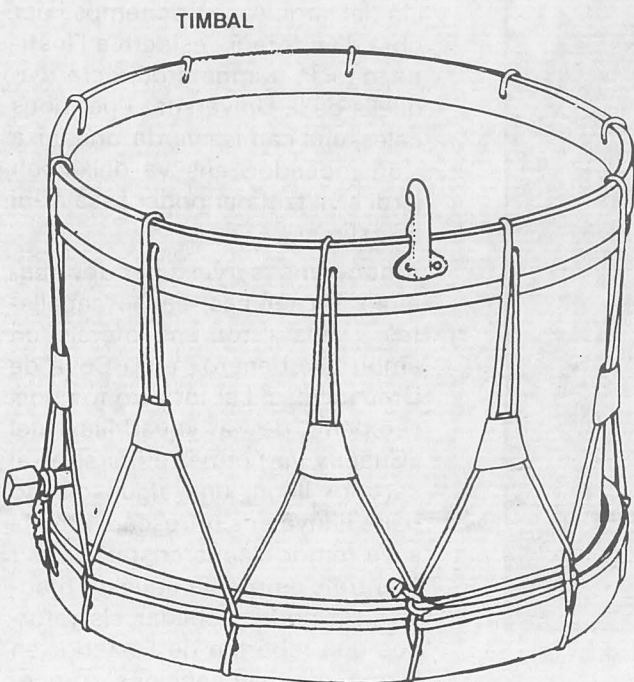
Pel que fa a l'afinació, cal dir que la gralla curta dóna, amb inxa de tenora, les notes reals següents: del sol-2 al sol-4, dues octaves de tessitura màxima.

Dels tocs destriats per la gralla i utilitzats pel món casteller el més usual, i el fonamental, és el «toc de castells», el qual, insistim-hi, ajuda el casteller a saber en quina fase es troba el castell que es carrega o es descarrega. El «toc de castell» consta de les següents parts: a) entrada, com un toc d'atenció; b) una sèrie de fragments repetitius i que corresponen a la fase de muntar el castell; c) una refilada, que assenyalava que l'anxaneta és a punt de coronar el castell (la seva durada és la que triga el nen en pujar capdamunt del pom de dalt i és el moment del toc més esperat i més neguitós); d) el toc d'aleta, quan l'anxaneta corona el castell; e) dues notes pausades i llargues i una curta melodia que assenyalava que el castell s'està desmuntant; f) la repetició dels fragments anteriors a la refilada; i, finalment, g) la sortida, quan es desfà la pinya.

El so de les gralles comença quan pugen els terços, excepte en els castells de vuit pisos que ho fa quan pugen els quarts.

A més del «toc de castell», cal fer esment del «toc de portar el pilar al balcó» (també utilitzat per fer caminar un pilar i, per tant, llargament escoltat a Tarragona per la diada de la Mercè), el «toc d'arribada» (utilitzat per a l'entrada a la plaça), el «toc de matinades» (utilitzat per a la cercavila), el «toc de vermut» (utilitzat en abandonar la plaça) i el «tomb de processó».

Les colles de grallers eren formades tradicionalment per dues gralles i un timbal, per bé que avui dia podem trobar grups de nombre molt divers i, sovint, força gran. Sembla que les actuals melodies no són anteriors al segle XIX. A començaments de l'actual centúria la música de gralles passà per uns moments crítics que s'anaren accentuant progressivament i no fou fins després de l'inici de la segona meitat de segle que, amb la revifalla del món casteller, els grups de grallers sorgiren de nou per a substituir els pocs grallers que encara mantenien la tradició. Tot i que el relleuament de les gralles fou primordialment degut al món casteller, avui dia aquest instrument és utilitzat per grups que participen en cercaviles, festes i balls populars.

Cinc anys d'obres per poder condicionar Cal Figarot

Amb l'inauguració del bar, a mitjats d'agost, és pràcticament cloïda la segona fase d'execució de les obres que estem portant a terme, sota la direcció de l'arquitecte Pere Rovira, per restaurar i adaptar l'edifici de Cal Figarot a les necessitats que el nou ús com a local social de la nostra entitat imposa. La redacció de «El Figarot» ha cregut convenient que fos aquesta l'ocasió per fer un balanç del que han estat aquestes obres, i m'ha encarregat com a membre de la Junta responsable, amb d'altres, del seguiment de les obres, de reflectir en un article l'evolució de les diferents fases per les quals ha passat la nostra seu social.

Ja gairebé a cinc anys vista, no recordem l'estat del Figarot quan el vàrem adquirir. L'encavallada del davant trencada i a punt d'ensorrar-se; la famosa banyera de marbre, que ningú no ha vist, desapareguda per l'esborranc del cel ras; les estances nobles amb els sostres enfonsats i decoratius regalims d'humitat que baixaven per les parets; el llarg passadís que conduïa passant per una cuina sense cassoles, a una es-

tança de sostre noble i llar de foc despullada; la galeria amb pintures egípcies que pel seu estat de conservació deuen pertanyer al Pre-dinàstic (3.800 a.C. per als profans); el jardí selvàtic on es podia amagar fins i tot el Serra (no pas el ministre).

Potser tampoc no recordem aquelles emblanquinades dels baixos (del Figarot), convertits en magatzems de runa i d'altres andròmines d'èpoques pobres, però passades; aquells cups de troballa arqueològica que ni el «Guapu» hauria somniat; aquell celler que ràpidament s'omplia d'ampolles de cava, buides naturalment.

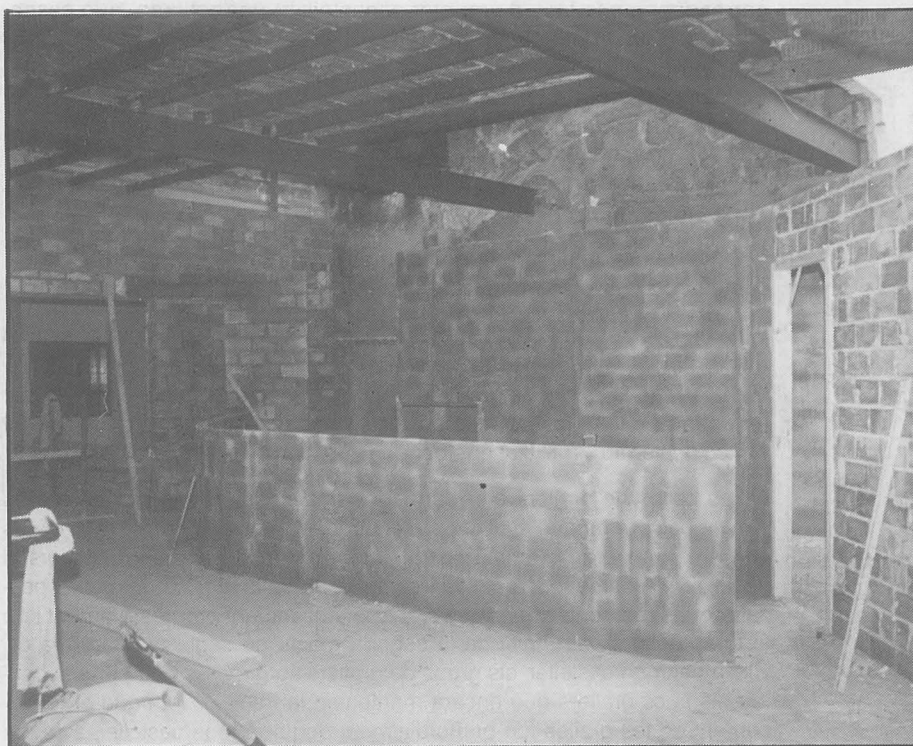
Aquest era el Figarot que vàrem trobar i que amb l'esforç de quasi tots, i llamentosament no podem suprimir el quasi, hem anat transformant en el Figarot que a partir d'avui podrem començar a disfrutar. No recordem, i fa tant poc, aquella colla d'arquitectes, enginyers d'electra i pintors hitlerians, avui millor lincolnians que en dues «quadrilles» comandades pel «Risus» i el «Guapu» competien per abrillantar el que no era abrillantable. Que n'era de bonic

veure com es treballava febrilment per lluir l'obra de cada «quadrilla». Val a dir que la del «Risus» va guanyar, gràcies a la fèrria militància dels seus components i l'enginy del seu cabdill. El fruit d'aquests esforços, ambdós ben intencionats, fou «El racó del Serenat».

Mentre el Sanedrí de la Colla no parava de cavillar, i un cop superat el primer ensurt de fer l'hipoteca per la compra del palau enrunat, va decidir de contractar, a baix preu, com és habitual a casa nostra, un arquitecte d'aquells que fins i tot han estudiat uns quants anys a la Universitat. Així arriben les primeres obres d'envergadura; la substitució de l'encavallada malmesa i la restauració de l'àmbit d'accés. El Sanedrí abans d'encarregar el projecte va raonar la seva intenció de convertir aquesta primera estança en sala d'assaig coberta. Bàsicament estava pensada i estructurada per les aleshores baixes temporades letàrgia hivernal. Tot d'unànimement vàrem passar de la letàrgia i ens vàrem convertir en animals de sang calenta que ni el passadís de guaita va poder aturar. Després d'algunes súpliques va ésser desmantellat.

Pràcticament al mateix temps es va podar una miqueta la vegetació del jardí. Amb poc temps i per obra d'un forani, resident a l'Institut de F.P., també arquitecte d'aquells de la Universitat i per pocs calés, una camisa verda, una faixa i un mocador, ens va deixar un jardí civilitzat per poder assajar-hi a l'estiu.

Alhora ens serveix per fer reunions de tècnica, sense capelletes, i fins i tot ens ofereix un àmbit «verbenero» amb Cova de Drac inclosa. I si tot això fos poc, l'empeny de la «quadrilla» del «Guapu» va permetre instal·lar el sortidor lleoní que algun dia no gaire llunyà ens refrescarà amb la seva remor d'agua cristal·lina. Mentre s'emprenia aquesta ofensiva no podem oblidar els reforços que rebérem de l'exterior en forma de subvencions proce-

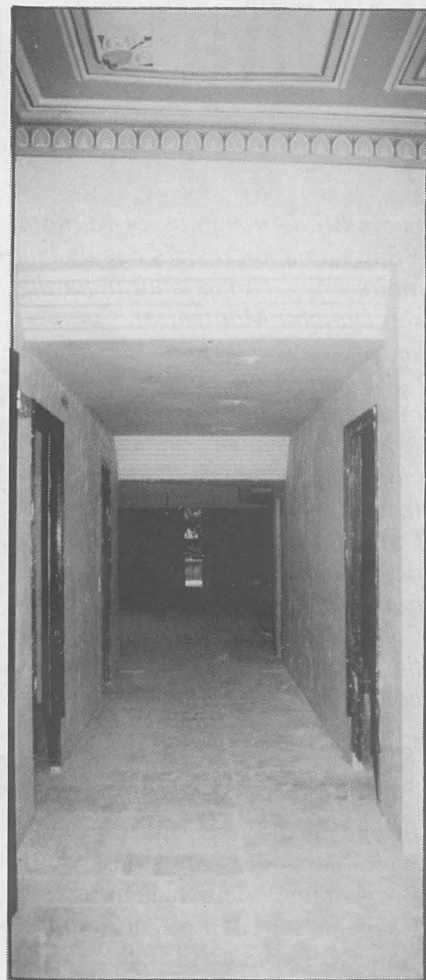

Fa uns mesos, els totxos i el ciment van substituir les xerrades habituals que es fan a redós de la barra d'un bar.

dents de la Generalitat i d'altres institucions de casa nostra. Aquests reforços, que certament no cal menysprear en la nostra situació, ens permeteren portar a terme la segona ofensiva, tal volta la del tot, però vint anys després i contra un enemic potser més poderós. El canvi ara és estructural: es prepara el terreny per al futur gimnàs i passa a millor vida el racó del Serenet. Ja coneixem el refrany encara que forani, de «a rey muerto, rey puesto». Ara el bar ja no és un racó, encara que sí que podria esser del Serenet, que bé que s'ho mereix, malgrat que aquesta vegada potser hi haurà molts Sere-nets per optar a l'honor de batejar el nou bar amb el seu nom. En aquests moments s'estan recuperant forces per engegar la tercera ofensiva, que esperem que no sigui la darrera, perquè encara que volem la victòria som certament batalladors. Per cloure, crec que és convenient posar-se un xic seriós per fer una reflexió del que han significat aquestes obres que tants esforços ens han costat i ens costaran.

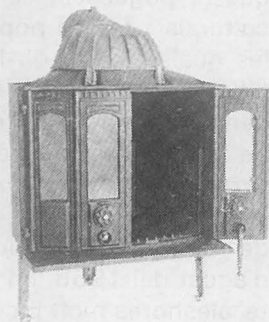
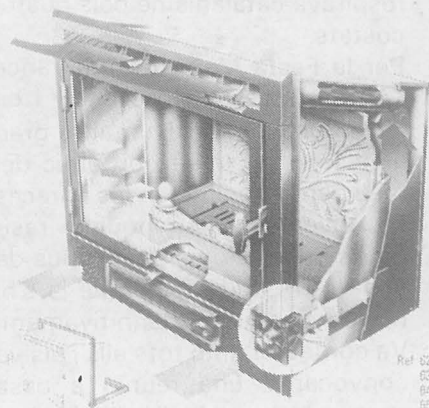
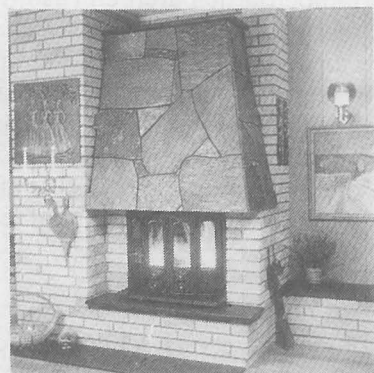
És del tot evident que l'evolució de les obres ha anat parella amb la pròpia evolució de la colla. És ben clar que els castells fan la colla, però ningú no negarà que en l'assoliment de les darreres fites castelleres, El Figarot hi ha jugat un paper que podríem considerar catalitzador i que no pot menysprear-se. En adquirir el local, tant la Colla com la Junta que la gestiona tenien clar el pas que s'hi donava. Alguns creien que era arriscat i que podia portar problemes econòmics seriosos; d'altres, valorant les dificultats, veien que l'esforç valia la pena per consolidar la colla i permetre la cohesió dels seus membres. Aquesta necessària cohesió de la colla evidentment ja la donava els castells, però calia en aquells moments dotar-la d'un contingut i una continuïtat material que no permetés desfer la pinya. El Nostre Casal de Cal Figarot no és més que això: un símbol i/o una eina per tal d'assolir noves fites. El Figarot ens permetrà materialitzar-les i fer-les perdurables.

Josep Mestres

Després d'uns anys de feina Cal Figarot sembla tot un altre.

erreteria **BADIA** **Estufes de Combustió lenta Llars** **de Foc calefactores**

**Fem la instal·lació completa
per la seva llar de foc o estufa**

Una colla barcelonina de fa trenta anys

El dia 26 de maig passat va morir a Barcelona, on residia des de feia molts anys, l'amic vilafranquí Josep Durich i Montserrat. Compta-va 84 anys i tota la seva vida havia sentit el rau-rau casteller molt endins i com a cosa pròpia. A més de la seva condició d'afec-cionat devot als castells, cal des-tacar que fou el fundador de l'anomenat «Cos de Castellers de Ballets de Catalunya», el nucli casteller que, a la Ciutat Comtal, va servir de llavor i de base per a la formació de l'actual colla dels Castellers de Barcelona.

La història de com va anar la creació d'aquella primerenca col·la al nostre Cap i Casal té interès per a nosaltres, vilafranquins, perquè en l'empresa hi van col·laborar no pas pocs afeccionats de casa nostra. Precisament, Josep Durich i Jané, fill del finat, va presentar a les «Jornades d'Estudi sobre el Fet Casteller», organitzades per «Carrutxa», a Reus, i que van tenir lloc a primers d'abril de l'any passat, una comunicació en la qual explicava, amb pèls i senyals, com va anar aquest afer. Ara, en homenatge a la memòria

del seu pare, als qui fem «El Figarot» ens ha semblat oportú de transcriure-la, atès que, per problemes de caire econòmic, aquesta comunicació no va poder ésser publicada pels amics reusencs, tal com hauria estat el seu desig i el d'ambdós Josep Durich, pare i fill que, ens consta, l'esperaven amb gran il·lusió. Són dades històriques que, d'una manera o altra, entenem que havien de restar reflectides en paper escrit per tal de clarificar alguns equívocs i que, per aquest motiu, us les presentem.

El Cos de Castellers de Ballets de Catalunya

El passat dia 1 de març s'acomplien vint-i-vuit anys des de la presentació oficial -a la barcelonina plaça Sant Jaume- de l'anomenat COS DE CASTELLERS DE BALLETS DE CATALUNYA, primera colla autòctona sorgida al Cap i Casal en aquest segle, creada dins la segona meitat de l'any 1958, i que fou, en certa forma, un precedent de la colla actual de CASTELLERS DE BARCELONA que, amb força encert, s'ha mantingut com a tal des de l'any 1969.

Per tal d'aclarir els fets que conduïren a la formació i desenvolupament d'aquella primitiva colla i sortint al pas de qualsevol altra interpretació que hom pugui donar-los, he cregut oportú d'explicar la meua versió -contrastada amb la d'altres persones que també participaren en l'esdeveniment- sobre la circumstància de l'aparició a la capital catalana d'un nucli de castellers que aplegà gent de diverses localitats castelleres que residien -bé de manera temporal o bé afincats definitivament- a la Ciutat Comtal.

LA GESTACIÓ

El meu pare, Josep Durich i Montserrat, vilafranquí de soca-rel i afeccionat als castells de tota la vida, a causa d'imperatius de feina i un cop acabada la guerra civil, hagué de desplaçar-se fora de Catalunya (concretament a Haro - La Rioja). Després de sis

anys, finalitzat el compromís laboral, s'afincà a Barcelona per tal de regentar un bar-bodega al carrer de l'Atlàntida del barri mariner de la Barceloneta.

Malgrat aquestes circumstàncies, va procurar no faltar mai a la cita vilafranquina de la Festa Major de Sant Fèlix per tot el que aquesta representa i, en particular, pel que fa als castells. A Vilafranca, en les tertúlies amb els amics -un dels quals era Antoni Massanell i Casas, un dels patriarques de la cultura vilafranquina d'aquest segle- sempre sortia a rel·luir el tema que a Barcelona calia crear un Casal del Penedès (a semblança del que ja existia abans de la contesa civil) per tal d'aixoplugar els convilatans que hi residien o els que d'una manera més o menys temporal hi feien estada i que hi poguessin celebrar actes culturals i festes populars, entre les quals, no cal dir-ho, els castells haurien de tenir lloc preeminent. Aquest era el tema obligat de la conversa, any rere any.

Arran d'un viatge que vaig realitzar, i retornant des de la Pobla de Segur a Barcelona, el 19 d'agost del 1958, un llarg trajecte, aleshores molt incòmode, perquè els ferrocarrils encara anaven tirats per màquina de vapor, vaig establir conversa amb un membre de l'entitat BALLETS DE CATALUNYA (Institució Folklòrica de l'Ateneu Obrer de Barcelona) que tenia la seva seu a Barcelona. Durant les hores de convivència

dalt del tren, vaig tenir l'oportunitat d'exposar-li el sentiment que el meu pare i jo teníem -i tenim!- pels castells i la il·lusió de poder-los veure com a propis a la nostra ciutat. En arribar a l'estació del Nord barcelonina, quedàrem que el meu interlocutor -del qual no recordo ara el nom perquè han passat molts anys- intentaria de concertar una entrevista amb l'aleshores director de l'entitat, senyor Joan Comas.

Pocs dies més tard, aquesta es va dur a efecte amb la presència, juntament amb el senyor Comas, el meu pare i jo, del senyor Lluís Jordà. D'entrada veieren de molt bon grat les nostres aspiracions, tot i que desconeixien el fet casteller. Quedàrem de tornar-nos a veure, a curt termini, amb la proposta castellera més madurada.

L'ambient d'aquesta primera trobada fou molt càlid perquè es respirava catalanisme pels quatre costats.

Per la Festa Major de Vilafranca l'Antoni Massanell -ja citat- i en Fèlix Cusiné i Martí, un altre gran afeccionat i també bon amic del meu pare, li facilitaren les adreces de diversos vilafranquins residents a Barcelona, per motius de feina o d'estudis o perquè ja s'hi havien instal·lat definitivament. Va contactar amb tots ells i els va convocar a una reunió a casa nostra (carrer de l'Atlàntida n.º 59, 2.º pis) que es desenvolupà amb força caliu i en un clima de

gran il·lusió. Hi eren presents, entre d'altres, Josep Grases, Salvador Ràfols, l'escultor Josep Canyès i el fotògraf Pere Català i Roca,... Es prengué l'acord de tirar endavant la iniciativa de crear la colla en el si de «Ballets de Catalunya», però, alhora, es va plantejar el primer dilema: Qui ocuparia la plaça de cap de colla? El meu pare fou comissionat per trobar la persona adient, ja que havia esmentat que coneixia un amic vilafranquí, resident a Barcelona, que ja havia tingut experiència en aquest camp.

Tot posant fil a l'agulla, es posà en contacte amb en Ramon Sala i Miralles, que era la persona indicada, i encara recordo el dia -valgui l'incís- que, acompanyat de la seva esposa, va venir a casa nostra; asseguts a la terrassa que dóna a la plaça poeta Boscán, mentre donàvem compte del pa amb tomàquet i pernil de ritual, el meu pare li va exposar la idea i s'hi va apuntar amb entusiasme, afegint que, a més d'ell, podríem comptar amb els seus fills, Ramon i Josep.

De tota manera, haig de manifestar que malgrat l'entusiasme que he dit, deixava traspuar alhora un cert pesimisme, donat que Barcelona era plaça bastant aliena al fet casteller i que seria difícil engrescar-la, cosa que li ho deia la pròpia experiència.

Es va convocar una nova reunió que seria la de constitució oficial i definitiva de la colla i en la qual es procedí a la presentació del seu cap que, com ja he dit, havia estat proposat pel meu pare.

Tothom d'acord, es concretà la nostra integració a «Ballets de Catalunya», ja que no podíem organitzar-nos com a entitat independent.

Després d'un nou contacte amb els membres directius de la Institució que ens aixoplugava, en el qual es va deixar entreveure la possibilitat d'una mútua col·laboració entre les seves diverses seccions i aclarits tots els altres punts, el meu pare, que ocupà el càrrec de delegat de la colla davant d'aquella, amb data 19 de setembre de 1958, adreçà una carta a tothom que li va semblar que podia estar sensibilitzat amb la iniciativa, en la qual els convidava a fer acte de presència, el dia de la Mercè, a la plaça de Sant Jaume, on actuaria la Colla Vella dels Xiquets de Valls, i els convo-

cava a la primera reunió de la colla a l'estatge social de «Ballets de Catalunya», com a Cos de Castellers d'aquesta entitat.

Aquesta reunió o presentació tingué lloc el 6 d'octubre al palau de Llió (carrer Montcada, 12). Compità amb la concurrència de gent vinculada a la pràctica castellera, com ara l'Alfons Sendra, més conegut com «l'Alfonsu dels Monjos», legendari segon del tres de vuit descarregat, el 1951, pels Nens del Vendrell. Hi havia, a més, gent de Valls i del Vendrell, aplegats amb els vilafranquins, que eren majoria, dels quals ja n'he citat alguns. Recordo que l'amic Grases, per celebrar dignament l'efemèrides, ens va obsequiar amb una caixa de xampany penedesenc que va contribuir a aixecar els ànims envers la nova aventura que començava. Una nova colla havia nascut!

LES ACTUACIONS

La primera exhibició, a tall d'assaig públic, va tenir lloc el 8 de febrer del 1959 al parc de la Ciutadella, amb motiu del sisè aniversari de «Ballets de Catalunya». Dies abans, el meu pare havia patit un greu accident de circulació, en ser atropellat per un tramvia; això el deixaria impossibilitat durant una colla de mesos. La presentació, diguem-ne oficial, de la nova colla es féu el dia 1 de març del mateix any, a la plaça Sant Jaume, amb els 4 de 5, 3 de 5, torre de cinc i dos pilars de quatre; s'actuà també, el mateix dia, a la plaça del Rei. D'aquesta presentació, se'n feren ressò diversos mitjans de comunicació i en cloure-la ens reunírem tots els de la colla al nostre local, en una festa íntima on, enmig de la gresca i el xampany, hi hagué ocasió per a distints parlaments a

El tres de sis al Poble Espanyol de Barcelona («Món Casteller», pàg. 55).

càrrec dels senyors Comas, Jordà, Sala, Sabrià i Durich, procedint-se, així mateix, a la lectura de la poesia «Als Castellars», obra del senyor Josep Santacana i Tusquellas, que l'havia escrit expressament per a aquesta primera sortida oficial dels novells castellers.

A partir d'aquesta data anàrem fent diverses actuacions com la de la diada de Sant Jordi, dins del propi local social, i la del barri de les Corts, el 14 de juny, destacant, però, la de l'endemà al Palau de la Música per la seva significació, ja que era la primera vegada que es feien castells en aquest històric escenari. Dies després, el 19, vam actuar novament dins la nostra seu en homenatge a l'extim poeta Carles Riba. El millor castell que aconseguírem durant aquesta etapa castellera fou el 3 de 6 carregat i descarregat al Poble Espanyol de Montjuïc.

Fins aquest moment, la colla actuà amb camisa blanca com a abillament distintiu, per manca de recursos econòmics. Després vestírem camisa de color vermell, segons acord adoptat el 9 d'abril anterior.

Una normativa que regulava l'actuació dins de «Ballets de Catalunya» de la nostra colla, és a dir, les relacions dels castellers amb els directius de l'entitat, fou feta pública el dia 11 de setembre.

Quatre dies després, el 15, el meu pare dimitia del seu càrrec de delegat del Cos de Castellars en el si de «Ballets de Catalunya». El motiu pel qual es produí aquesta dimissió fou una pretesa injerència en les seves atribucions i

El «Cos de Castellars de Ballets de Catalunya», el dia de la seva presentació oficial («Som» núm. 42, octubre del 1983, pàg. 37).

competències. La colla aguantaria encara en peu uns pocs mesos...

APÈNDIX

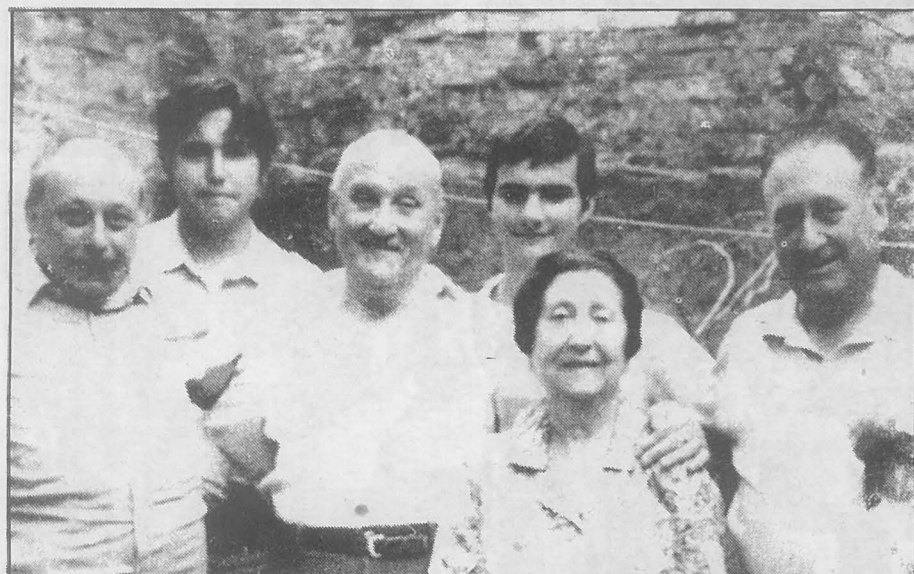
No voldria acabar aquesta ressenya de les vivències del **Cos de Castellars de Ballets de Catalunya** sense fer constar, encara, uns fets que considero d'especial transcendència:

Josep Durich i Montserrat, promotor de l'entusiasta agrupació, va tenir, com ja he dit, un gravísim accident de circulació, a resultes del qual va estar a punt de perdre la cama dreta, que va haver de portar enguixada, des del peu fins a l'engonal, durant un any i mig sense poder posar el peu a terra en cap moment. Amb tot, quan es va sentir una mica valent, havent superat el trauma, anava -amb crosses i amb la

cama, com he dit, enguixada- als assaigs des del seu pis de la Barceloneta fins al local del carrer Montcada, a voltes a peu i d'altres, amb cotxe, gràcies als bons serveis del nostre incondicional amic Josep Grases i Canyelles que el venia a buscar i el tornava a casa.

Qui vulgui trobar més documentació al respecte de tot aquest assumpte, pot consultar l'obra «**MÓN CASTELLER**» (volum II, pàgs. 38-48), la revista «**SOM**» (núm. 43-44, pàgs. 36-37, article de Pere Català i Roca) i «**CAS-TELLS**», butlletí dels Castellars de Terrassa (estiu 1984, entrevista a Josep Durich i Emili Miró, realitzada per Rafael Català). Com es pot comprovar de la seva lectura, tot el que aquí s'ha exposat troba plena confirmació en els esmentats escrits.

Finalment, un altre fet que no puc oblidar ni oblidaré mai, és que en acomplir-se el 25.e aniversari del naixement de la nostra colla, només uns pocs dels seus components que intervingueren en la seva fundació i pocs més que no ho foren però que seguiren la seva breu trajectòria, van tenir la gentilesa de recordar -uns per telèfon i d'altres per escrit- aquell emotiu esdeveniment al meu pare, cosa que els agraeixo sincerament. Persones que, amb més motiu, podien haver fet el mateix romangueren en el silenci més absolut.

Any 1979: Josep Durich, acompanyat de la seva esposa i de castellers, entre els quals hi ha, a l'extrem dret, el fill Josep Durich i Jané, autor del text que reproduïm en aquest article («Som» núm. 42, octubre del 1983, pàg. 36).

Josep Durich i Jané
Març, 1987

Racó poètic

L'any passat, per Sant Fèlix, va presenciar l'exhibició castellera de Festa Major, des del balcó dels Administradors, l'amic alguerès Fidel Carboni. Setmanes després, en una carta tramesa al batlle de Vilafranca va tenir la gentilesa d'adjuntar-hi el sentit poema que segueix, amb aquesta dedicatòria.

«A vosaltres Castellers, que m'heu omplert el cor d'emocions, he volgut dedicar aquesta composició que he escrit la nit del 30 d'agost de 1987, diada de Sant Fèlix, quan havia fet retorn a Barcelona. Gràcies per l'amistat».

Els Castellers

(dedicat als vilafranquins)

En silenci
es donen la mà,
s'acosten,
s'estrenyen,
en un llaç
de germanor:
és el cor
del poble
que resa al cel,
en pilars de fe.
Després
un crit
i l'ànima
esclata
de joia

Fidel Carboni
(L'Alguer)

A cau d'orella

Tenim al nostre «Papi» preocupat; té tots els ingredients adients per donar una injecció de vitamines, en forma d'ensulfatada, a les palmeres del nostre jardí. Li manca una sulfatadora que allargui fins l'ull dels arbres. Si no l'aconsegueix, li suggerim uns quants castells de nou, i que l'anxaneta es deixi de romansos de fer l'aleta, i amb un satrot, ruixi l'ull de les palmeres. Sortirà més baratet, i si les normes castelleres ens ho permeten, la nostra puntuació particular no hi haurà qui la superi.

El bar de Cal Figarot, inaugurat tot i que li falten alguns detalls i un parell de capes de pintura, té molt bon caire. En donar els últims retocs, seria possible canviar les rajoletes de la barra?, les actuals, pel seu color, sembla que ens les hagin regalades els Castellers de Terrassa.

Enguany, als assaigs, hem vist com la tècnica, després de cada jugada (enteneu castell), es reuneix al mig del «camp» per estudiar el castell fet i preparar el proper. Arribarà el dia en què els castellers podrem demanar temps mort, per refrescar la gar-

gamella i donar un xic de descans als peus?

Després de donar-hi moltes voltes, estem convençuts que la majoria dels nostres castellers tenen «paradetes» al mercat del dissabte. A les sortides previstes per a aquest dia de la setmana no hi som més que «quatre i el cabo». Sort que els pocs que hi ha, són ben parits, i no els cal gaire rotllana per fer castells de set amb seguretat.

Finalment s'ha trobat un lloc, esperem que definitiu, per lluir el nostre escut, que ens va obsequiar l'artista i company J. Bosch. Ara ens preguntem, els trofeus i records que tenim encaixonats, hi ha prou parets per lluir-los?

El servei de bar és molt esmerat, el porta una família amb molta simpatia i de molt bon veure. Amb la cuina acabada i els estrits adients, ens han promès uns esmorzars per llepar-nos-hi els dits. Ho esperem amb impaciència. Volem donar la benvinguda a aquesta família i desitjar que tinguin una llarga estada entre nosaltres.

FRUITES GALOFRÉ

Magatzem de venda al major

Assortiment i qualitat amb fruites, verdures i fruits tropicals.

Servei propi a tota la comarca del Penedès.

Obert tots els dies al matí de 5 a 14 h. divendres tot el dia.

Magatzems: Bisbe Estalella, 4 i 6 i - c/. Santa Margarida i Monjos, 8

Tels. 890 25 90 - 890 41 79 - VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Vendes al detall: Mercat San Salvador - Parades 93-94-96

Mercat Pelegrina - Parades 30-32

El Santó i el García s'enduen el II Torneig de Dòmino Castellers de Vilafranca

A primers de juliol va finalitzar aquest maratoniana segon torneig de dòmino.

Ha estat disputat com una lliga (tipus bàsquet) amb play-off i tot. Per sorteig es van fer dos grups. Es disputà la primera fase (que tingué una duració de tres mesos) i les cinc parelles millor classificades de cada grup van formar el grup A per conquerir el títol de campió del torneig. Les restants parelles formaren el grup B, que donà un simbòlic títol de campió de les parelles menys afortunades.

El desenvolupament d'aquesta segona fase ha estat molt problemàtic ja que ha tingut una durada molt llarga (no prevista per l'organització), per la dificultat de coordinar el dia i hora de les partides, ja que s'ha entrat en la temporada d'estiu en què més d'una parella ha tingut problemes per coordinar el seu temps lliure, els castells, el dòmino i la família.

A últims de maig quedaven dues partides per jugar, que podien tenir influència en la classificació final, especialment en els primers llocs. El Durich (organitzador del torneig), després de fer tots els possibles (i no aconseguir-ho) per lligar els horaris de les dues partides que mancaven per jugar, passà el problema al Comité de Competició (Just, Ràpit i Vallès), que varen decidir donar els punts a les parelles que no tenien problemes d'horari per jugar les partides pendents.

La classificació final és la següent:

PLAY-OFF FINAL

- 1.er SANTÓ-GARCÍA
- 2.^{on} MESTRES-ÀNGEL
- 3.er PALLARÉS-DURICH
- 4.^{art} MATAS-JUST
- 5.e CASALS-GALLART
- 6.e SERENET-MELILLA
- 7.e CIURÓ-MESTRES
- 8.e MIRÓ-LÓPEZ
- 9.e BOSCH-FONT
- 10.e GARCÍA-VALLE

CONSOLACIÓ

- 1.er ALEMANY-MARTÍ
- 2.^{on} ESTRANY-PANCORBO

- 3.er ESTRANY-CASCALES
- 4.^{art} FERMÍN-PIÑOL
- 5.e NAVARRO-MALLOFRÉ
- 6.e GIMÉNEZ-GIMÉNEZ
- 7.e HUGUET-MACH
- 8.e RAVENTOS-TAULATS

Com a cloenda se celebrà el 30 de juliol, a la nostra seu social, un sopar amb tots els participants que va tenir com a invitat d'honor el Carles Domènech.

Sense problemes de coordinació, tots alhora, varen fer una bona repassada al magnífic menú preparat. Finalitzat el sopar, i mentre s'assaboria un bon cafè acompanyat pels licors adients, el cap de Colla va lliurar els trofeus als jugadors de cada categoria, una medalla recordatori per a tots i un premi sorpresa per a les dues últimes parelles classificades (que havien jugat totes les partides). Finalment va agrair l'atenció que s'havia tingut pel fet d'invitar-lo, va donar les gràcies a l'organitza-

ció del torneig i els va encoratjar perquè a la propera temporada es pugui disputar la tercera edició.

El Durich, recollint les paraules del cap de Colla, va dir que ell estava molt «cremat» i que esperava que sortís un altre company que agafés les regnes per a la propera edició. Va aprofitar per donar les gràcies a Pòdium Esports i Esports Mañé, que han donat els trofeus, i igualment va agrair a Caixa Penedès l'obsequi de les medalles que seran un record per a tots, i a Tocineria Vives i a J. Font per l'aportació de l'obsequi sorpresa. Finalment va remarcar el suport de la Junta de la Colla i l'aportació que ha fet de vins, caves i licors per al sopar. Amb les fotografies, gatzara i un molt bon ambient, es va donar per finalitzada aquesta segona edició del torneig de dòmino Castellers de Vilafranca.

J.R.

Els primers classificats del grup A llueixen ufanosos les seves medalles.

Els guanyadors del grup B van ser els millors classificats en la categoria de consolació.

ELECTRICA

LLOGUER DE CAMIÓ GRÚA PER A TREBALLS ELEVATS
PROJECTES I INSTAL·LACIONS D'ENLLUMENATS PÚBLICS
MANTENIMENT D'ENLLUMENATS PÚBLICS
IL·LUMINACIONS ORNAMENTALS
MUNTATGES INDUSTRIALS
INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
MANTENIMENTS INDUSTRIALS
INSTAL·LACIONS DE GAS INDUSTRIALS I DOMÈSTIQUES
INSTAL·LACIONS DE FONTANERIA
PROJECTES I INSTAL·LACIONS DE XARXES D'AIGUA PERA POBL.
COL·LOCACIÓ DE BOMBES A POUS PROFUNDS
ENERGIA SOLAR
INSTAL·LACIONS DE CALEFACCIÓ

Oficines i Tallers:

C/. Tossa de Mar, 29

Tel. 890 13 92

Vilafranca del Penedès
(Barcelona)

Loxarel

Flor de Cava

det
Lect
trans
J. RECASENS GÜELL
AT-428

AMÀLIA SOLER, 20 TEL. 890 48 27

VILAFRANCA DEL Penedès

TRANSPORTS GRAN I PETIT TONATGE * SERVEI EXPRES * TRASLLAT I MUNTATGE MOBLES

COMANDES AMB MISSATGERS: SERVEI NACIONAL I INTERNACIONAL

El pati de Cal Figarot torna a acollir una animada revetlla de Sant Joan

El dia 23 de juny a la nit, nit màgica, nit molt esperada, veus la gent enfeinada amb els coets, preparant les fogueres o bé comprant la teca i les coques, posant el cava a refrescar per després fer-lo petar junt amb l'esclat dels coets. Una altra gent, amb més ganes de 'marxa' busca algun lloc on hi hagi gresca i l'ambient idoni per passar-s'ho bé tota la nit i part de la matinada.

Això ens mou cada any a organitzar al nostre local de cal Figarot la revetlla de Sant Joan, amb la il·lusió i el desig que els marxosos xalin al màxim.

Enguany, davant la possibilitat que la revetlla fos una mica remullada, vam obrir el ball aviat amb el conjunt Zivago que, per cert, segons els comentaris posteriors va complir plenament amb un repertori extens i molt variat, cosa que va satisfer els 'rockers' i els 'carrosses'.

Després d'una mica de ballaruga i quan més o menys tothom estava instal·lat a les taules i cadires distribuïdes per tot el jardí, es va encendre una petita traca i una cascada de foc en la qual es podia

llegir «40.e aniversari», en commemoració de l'efemèrides que aquest any celebra la colla.

Un cop acabada la traca, va continuar el ball ben bé fins les quatre de la matinada, durant el qual els assistents van poder assaborir una bona música i van tenir a la seva disposició un servei de bar que, encara que potser no va ser del gust de tothom, hem d'assenyalar que, a causa de les obres del local, els organitzadors van procurar que, d'allò que hi havia, no en faltés gens. Tot i amb això la coca i les postres es van acabar encara que d'altra banda el cava, els cubates i els refrescos van anar a raig fet.

Cal dir també que potser no hi havia gaire gent de la colla perquè en nits com aquesta cadascú fa el seu pla de diversió. Malgrat això, caldria pensar-hi una mica i tenir en compte que de cara a properes festes la colla disposa d'un lloc incomparable per passar-ho bé, i encara serà millor quan el bar funcioni i les altres instal·lacions estiguin acabades. Encara que la festa és oberta a tothom, podem dir que es fa especialment de cara

als components de la colla, perquè cal pensar que, a causa de les reformes que actualment es fan a cal Figarot, representa un esforç molt gran per a la colla dedicar unes despeses per organitzar actes com aquests, que tots sabem que costen molts diners.

Cal destacar en aquestes pàgines de «El Figarot» el suport que la junta de la colla va donar a la comissió organitzadora per dur a terme la revetlla; el muntatge que va fer aquesta mateixa comissió, que va procurar que en cap moment faltés de res i que tot funcionés; el treball dels voluntaris que van donar un cop de mà en el moment precís, i també la feina d'il·luminació del jardí que va dur a terme el Balaguer.

No podem donar per acabada aquesta crònica de la revetlla de Sant Joan sense fer esment que, a cada festa que organitza la colla, el president del Patronat dels Castellers de Vilafranca, Josep Just, i els sots-cap de colla, Jaume Raventós «Ràpit», tenen l'honor adquirit d'obrir i de tancar el ball. Que sigui per molts anys.

J.M.

EL MON DEL TRANSPORT

IVECO

Puigmotor, s.a.

SEU CENTRAL
CTra. Nal. 340 Qm. 321'6
Tels. 660 02 54 - 660 01 50
VALLIRANA

PALLEJÀ
Ctra. Nal. Qm. 604
Tels. 668 36 49 - 668 90 55

VILAFRANCA DEL PENEDE'S
Pol. Industrial St. Pere Molanta
Tel. 892 04 04

MERCABARNA
Parcel·la 24 (al costat entrada principal)
BARCELONA

A més... amb el seus serveis

TALLERS UNITS, S.C.C.L.

Carta a Sant Fèlix

Un 30 silenciós
un 30, que en sortir al carrer
no sents ferotge pólvora
no sents parlar els timbals
no sents el cant de gralles
si alguna cosa sents, és fals.

Tristesa del carrer sempre solitari
que no entén el teu llenguatge,
que apretes a córrer i a buscar,
a cantonades el meu solemne amic,
el drac.

I et preguntes si els arbres són gegants
i dins d'un niu t'espia l'àliga
si els farols són forques d'or
o si la gent que et saluda
ho fa per dir-te: Felicitats Fèlix!

Però després de viatjar
d'imaginacions de festa
veus que ets sol, molt sol lluny del mar
i sols sents tristes memòries:

Com un instant una veu
un dibuix, un record,
un rellotge que al temps creu
i el que tinc dins el meu cor.

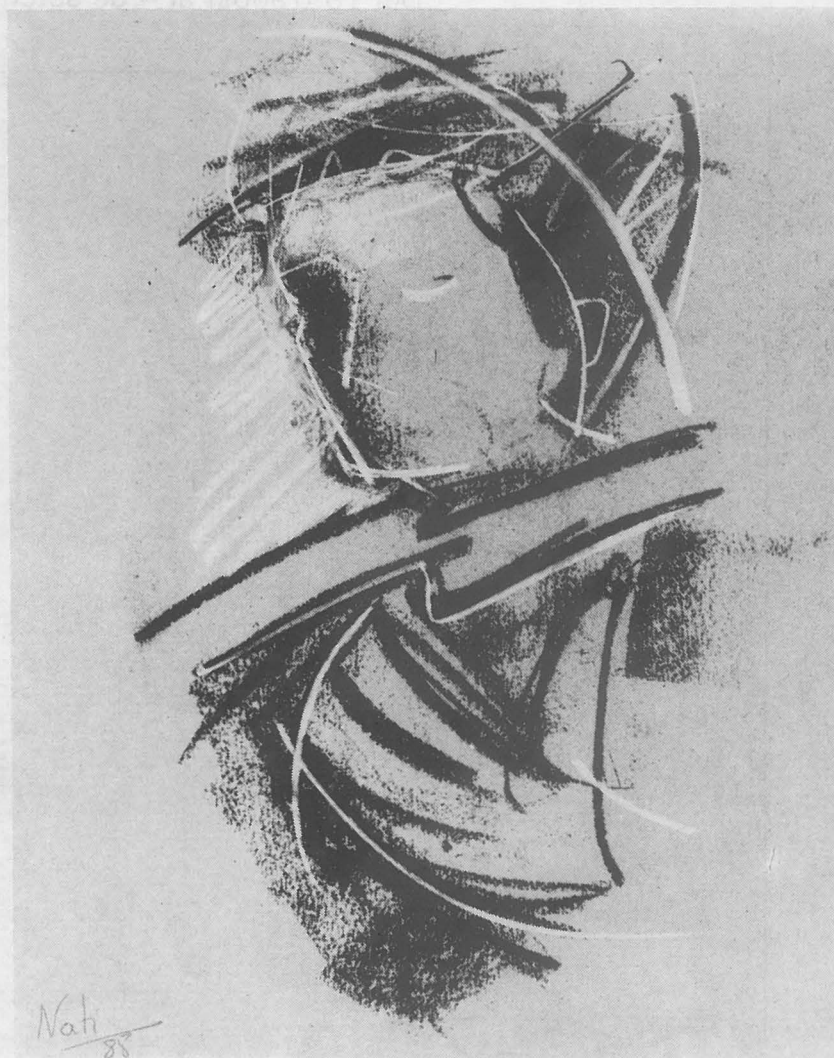
Sóc company de freds de neu
i traïdor de Vós, Patró
però jo sé que em perdoneu
car la meva sang és plena
plena de Festa Major.

Vós Sant Fèlix pensareu:
falta algú!, i aquest sóc jo!
no patiu ja tornaré
Vilafranca és el meu lloc,
no patiu, no us deixaré
sempre a Vila, i fins la mort.

Escrita el dia 30-8-87 USA

Perdoneu Sant Fèlix per no escriure en llatí, però segur que
si us ho llegiu sense córrer gaire, assenyalant bé les comes,
em concedireu el meu perdó.

Un vilafranquí
FÈLIX MIRET I ROVIRA

TORRALLARDONA
VILAFRANCA • SANT SADURNÍ **S.A.**

Manel Barba i Roca, 36-38 ☎ 892 10 32 - 892 13 82

Montblanc, 12 ☎ 890 44 50

Girona, 36 ☎ 891 04 35

08720 VILAFRANCA DEL PENEDES

08770 SANT SADURNÍ D'ANOIA

Sala d'Exposicions de Cal Figarot
Andreu Navazo
Dibuixos i pintures de tema casteller
Del 19 d'agost al 4 de setembre inclusius

I quan és l'hora me'n vaig

Una tarda de frescor
quan el sol deixa de ser,
caminava, potser amb por
per les mans d'un trist carrer.

Un sentiment mort per a mi
una passada sensació
i jo tot sol seguint camí
sense anar a Festa Major.

Sense gent, sense gralles,
sense verd vestit amb faixes,
tanco els ulls i penso
car la Vila dorm callada.

Per la terra lluny del mar
el meu cor encara enyora
aquells temps que vaig pujar
en castells, pilars i torres.

Ma germana americana
em va fer sentir molt sol,
quan va rebre una trucada,
amb senyal de tres de nou.

M'ho digué tres cops,
però la ment no ho entenia
quan ho féu sentí el meu cor
que de pena trist, moria.

Una sensació que he perdut
una imatge que m'és desconeguda,
un sentiment que m'ha dut
a l'enyor que mai s'atura.

Sol, somiava amb toc de gralles
somiava potser un pèl massa
amb falta de calor castellera
de Festa Major de temps enrera.

Recordo moments abans
la febre castellera
la plaça, els companys
ma mare ja no hi era
al lluny potser mirava
amb por d'esclatar un crit
però mai per mi plorava,
si noi era un 3 de 8.

Sensació d'estar volant
la mirada seguint quieta,
els teus peus sempre endavant
des de sota algú t'apreta
i no goses ni mirar, car la plaça ja s'esvera
i el xiquet ha alçat la mà,
una sensació animal
d'ocellot sense potència
tremolor de baix a dalt
però el castell es descarrega.

Us ho dic de veritat,
que el meu cor se sent cansat,
ja fa temps i potser massa
sense entrar dins una plaça.

T'he perdut, però et tinc en mi,
sigui amb pena o alegria
ni que mai tornis a ser,
has estat, i ja ets història.

Aquest dia, no tinc alternativa
pensar o anar a dormir,
però sé que jo mai podria
seguir el meu camí.

La força del teu dol,
de no poder-te viure,
em fa sentir molt sol.
traïdor, de nostra vila.

Però no et pensis que t'em fugis
de ser viu durant jo visc,
per Sant Fèlix vull que tornis,
per la gent que mai t'hem vist.

A la plaça de la Vila
t'hi vull veure fort i dret,
un «au venga» es farà crida
tot trencant un espetec,
el meu somni serà vida
i això sí, un somni verd.

Fèlix Miret 5-2-88 USA

Per endavant

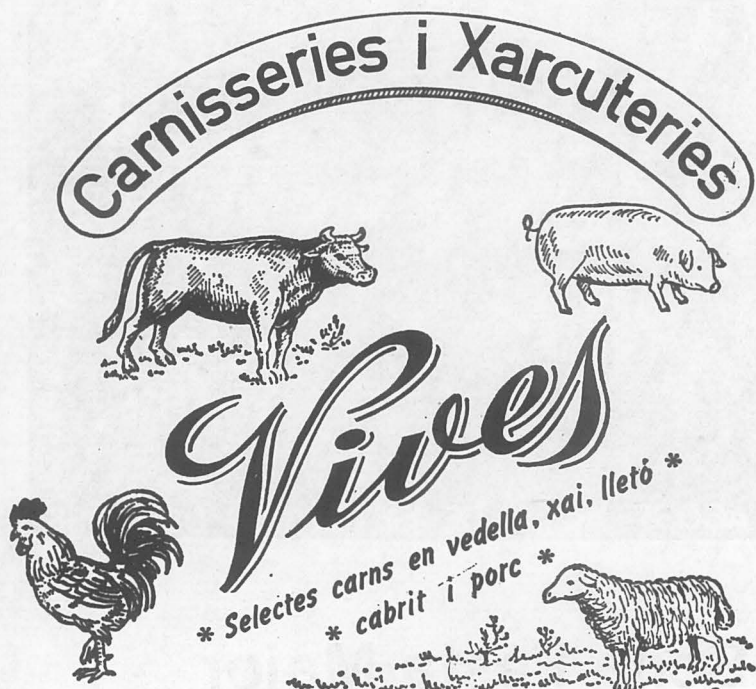
Dia 8 de setembre - **Sant Sadurní d'Anoia**, Fires i Festes.

Dia 10 de setembre - **La Bleda**, Festa Major.

Dia 18 de setembre - **Vallirana**.

Dia 24 de setembre - **Barcelona**, Festa Major.

Dia 2 d'octubre - **Tarragona**, Concurs (segona gran diada, de màxim compromís, d'aquesta temporada.
Tothom ja sap el lema: «A GUANYAR!»).

- CTRA. D'IGUALADA, 45 · Telèf. 892 0748
- MERCAT DE LA CARN, 13 · 14
- C/ PONENT, 12 · Telèf. 890 45 59
- PLAÇA SANT JOAN, 6 · Telèf. 892 15 61

Vilafranca del Penedès

La Comissió de Festes

Per la revetlla de Sant Joan, ens vam adonar de les cares noves que hi ha en la mal anomenada Comissió de Festes. Diem mal anomenada Comissió, ja que les festes les celebrem tota la colla, ells són els treballadors soferts i anònims d'aquestes diades assenyalades.

Després d'una petita investigació hem aconseguit els noms de tots. Estan dirigits pel Joan Montserrat «Boana» i els seus «Conguitos» són:

Àngel Bustos
Guillem Brugal
Jaume Clavé
Josep Carbó «Magnum»
Lluís Raventós
Joan Sàbat
Josep Salvany
Vicents Yuste «Basco»
Josep Masó
Joan Pancorbo «Xispa»
Jaume Navarro
Manuel Gallart «Lucky Lucke»
Antoni Campesino «Campe»
Antoni Sánchez

El dia 16 de setembre, després de l'assaig, es farà la celebració del quarantè aniversari de la colla amb tot un seguit d'actes que s'anunciaran oportunament.

Bona Festa Major

VINGUI A DESCOBRIR PER QUE EL PEUGEOT 309 ES UNA ALTRA HISTORIA.

S'ha escrit molt últimament sobre el Peugeot 309. Molt i bo. Entre altres coses, que és un nou estil de cotxe. Un nou estil de conducció.

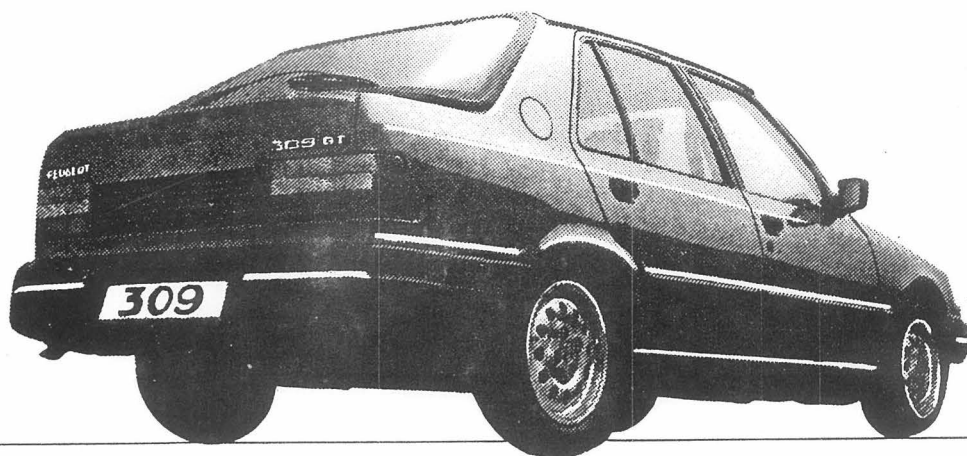
En resum, que és una altra història.

Doncs bé, l'invitem que ho comprovi personalment. Que el provi a fons i en tregui les seves pròpies conclusions. Sense més compromisos.

El Peugeot 309 no el deixarà indiferent. N'estem segurs. Tant, que estem oberts a totes les

exigències. Per celebrar el seu recent llançament i perquè, per temps, que no quedi. Sigui benvingut, vostè i la seva família. Per a ells no faltaran atencions. Per a vostè no faltaran proves que el Peugeot 309 és una altra història.

 PEUGEOT 309

Tallers Auto - Tractor, S.A

Comerç, 3

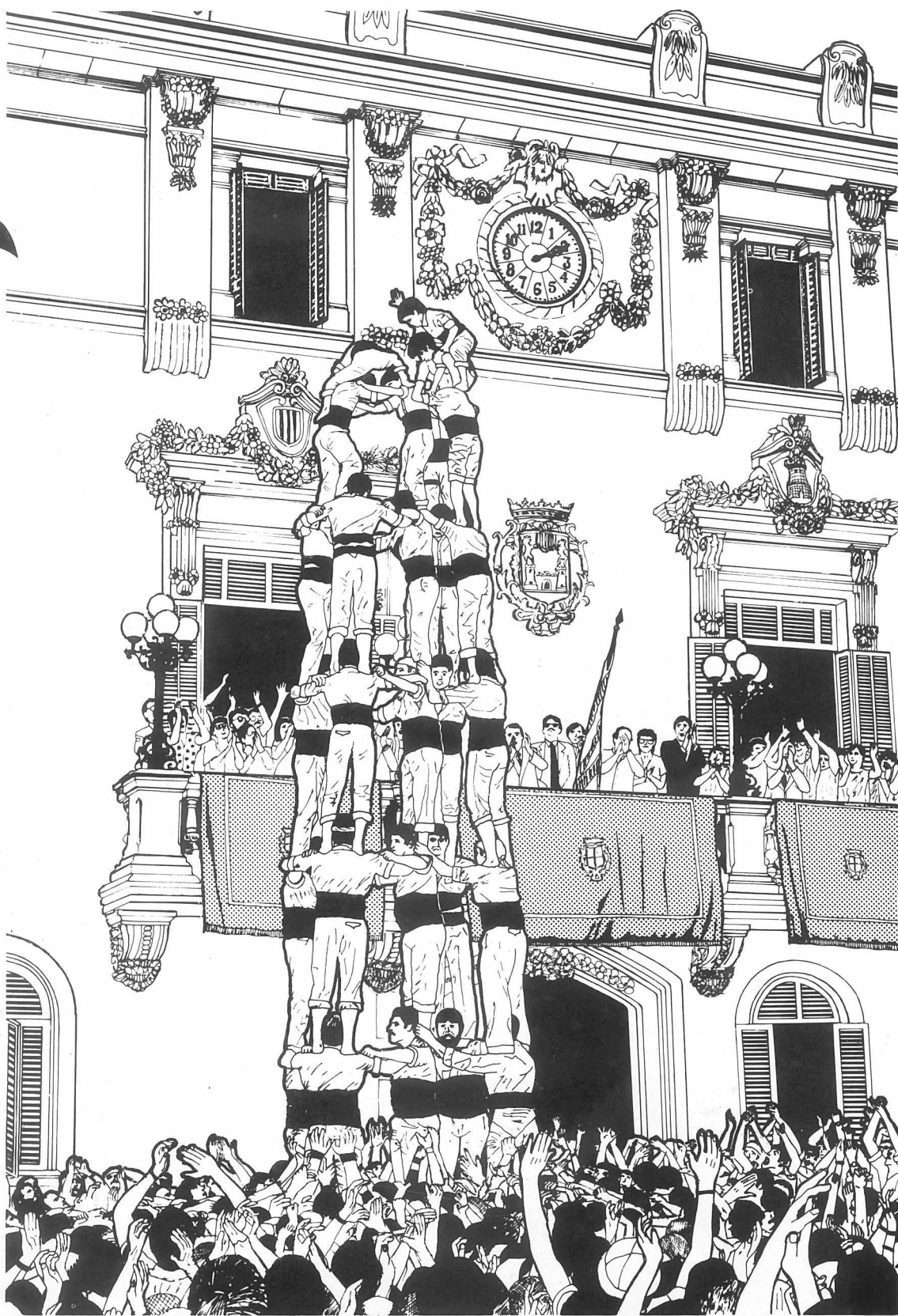
☎ 890 24 11 - 890 29 32

VILAFRANCA DEL PENEDÈS (Barcelona)

El seu concessionari **PEUGEOT TALBOT**

BONA FESTA MAJOR

Caixa Penedès

75
Aniversari
1911-2006